

**Akademie múzických umění v Praze
Filmová a televizní fakulta Akademie múzických umění v Praze**

Produkce

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Zobrazování vietnamské menšiny v české filmové a
seriálové tvorbě v letech 2013–2023 a vliv producentských
rozhodnutí na její obraz**

Valeria Borkovcová

Praha, 2023

Vedoucí práce: MgA. Mgr. Jitka Kotrlová

Přidělovaný akademický titul: BcA.

The Academy of Performing Arts in Prague

FILM AND TV SCHOOL

Production

BACHELOR'S THESIS

**The portrayal of Vietnamese minority in Czech film and
series production during 2013–2023 and the impact of
producers decisions on its image**

Valeria Borkovcová

Prague, 2023

Thesis supervisor: MgA. Mgr. Jitka Kotrlová

Academic title: BcA

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci s názvem Zobrazení vietnamské menšiny v české filmové a seriálové tvorbě v letech 2013–2023 a vliv producentů rozhodnutí na jejich obraz vypracovala samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím pouze uvedené literatury a pramenů a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu. Souhlasím s tím, aby práce byla zveřejněna v souladu se zákonem a vnitřními předpisy AMU.

V Praze, dne .....

.....

Valeria Borkovcová

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala vedoucí práce Jitce Kotrlové za ochotu, vstřícnost a cenné podněty, které mi poskytovala během konzultačních hodin. Další poděkování patří Viktorovi Taušovi, Filipu Broukovi, Zdeňku Viktorovi a Monice Kristl za rozhovory, které mi poskytli. V poslední řadě děkuji Thuy Linh Mai, bez jejíž podpory a důvěry by tato práce nikdy nevznikla.

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou zobrazování vietnamské menšiny v české audiovizuální tvorbě v letech 2013–2023. Prozkoumává, jakým způsobem mohou producenti a producentky audiovizuálních děl ovlivnit zobrazení vietnamské komunity ve filmech či v seriálech, kde jednu nebo více postav hrají představitelé vietnamské menšiny. Práce reflektuje skutečnost, že v posledních letech jsou zástupci vietnamské menšiny do české audiovizuální tvorby obsazováni stále častěji. K řešení byla použita metoda polostrukturovaných rozhovorů, které byly vedeny s producenty, v jejichž audiovizuálních dílech se zástupce menšiny objevuje. Cílem rozhovorů bylo zjistit, zda jsou u producentů viditelné opakující se vzorce v jejich přístupu k zobrazování vietnamské komunity v České republice, výsledky rozhovorů jsou uvedeny v poslední části práce.

ABSTRACT

This bachelor's thesis deals with the issue of the portrayal of the Vietnamese minority in Czech audiovisual productions in the period 2013-2023. It explores how producers of audiovisual works can influence the portrayal of the Vietnamese community in films or series where one or more characters are played by representatives of the Vietnamese minority. The thesis reflects the fact that in recent years, representatives of the Vietnamese minority have been increasingly cast in Czech audiovisual productions. The method used was semi-structured interviews with producers in whose audiovisual works a representative of the minority appears. The aim of the interviews was to find out whether recurring patterns are visible in the producers' approach to portraying the Vietnamese community, results of the interviews are presented in the last section of the paper.

Obsah

Úvod	1
1. TEORETICKÁ ČÁST	3
1.1 Národnostní menšina	3
1.2 Předsudky a stereotypizace	4
1.3 Vietnamská menšina v České republice	6
1.3.1 Vietnamská menšina v české kinematografii	7
2. VÝZKUMNÁ ČÁST	11
2.1 Filmový producent	11
2.2 Představení vybraných audiovizuálních děl	12
2.2.1 Na střeše	12
2.2.2 Miss Hanoi	13
2.2.3 Pěstírna	14
2.2.4 Zrádci	14
2.3 Vliv producenta na obraz vietnamské menšiny	16
2.4 Výsledky polostrukturovaných rozhovorů	17
2.4.1 Zobrazování vietnamské menšiny	17
2.4.2 Vliv producenta a rešerše v rámci vietnamské komunity	18
2.4.3 Stereotypizace a předsudky	19
2.4.4 Reakce komunity	21
2.4.5 Budoucnost zobrazování menšin	21
Závěr	23
Seznam použitých zdrojů	25
Literatura	25
Internetové zdroje	25
Seznam příloh	28
Otázky pro polostrukturované rozhovory	28
Rozhovor s Filipem Broukem, producentem seriálu Pěstírna	29
Rozhovor s Monikou Kristl, producentkou filmu Na střeše	33
Rozhovor se Zdeňkem Viktorínem, producentem filmu Miss Hanoi	35
Rozhovor s Viktorem Taušem, producentem minisérie Zrádci	40
Seznam z informačního systému Provys	45

Úvod

Vietnamská menšina reprezentuje třetí nejpočetnější etnickou skupinu v České republice. Vedle ukrajinské a slovenské menšiny, pro jejichž četnost zastoupení existuje logický historicko-politický důvod, vietnamská menšina nesdílí s Českou republikou politickou, historickou ani geografickou souvislost. I přesto v rozmezí mezi lety 2003 a 2013 zaznamenal Český statistický úřad (ČSÚ) nárůst počtu vietnamských obyvatel s trvalým nebo dlouhodobým pobytem v České republice o 45 157, v dalším desetiletí pak o dalších 8950 obyvatel¹. Vietnamská menšina v roce 2022 tvořila tak spolu s občany Ukrajiny a Slovenska 66,9 % cizinců v České republice. Se zvyšujícím se počtem obyvatel vietnamského původu a jejich integrací do české společnosti dochází i k nárůstu jejich reprezentace v audiovizuální tvorbě. Od dokumentárních filmů o vietnamské minoritě, které vznikaly mezi prvními a umožnily tak českému divákovi nahlédnout do komunity, se začali herci vietnamského původu objevovat i v mainstreamových celovečerních filmech nebo seriálech, kde vystupují jako zástupci vietnamské menšiny u nás.

Volba tématu této práce je odrazem dlouhodobé spolupráce s vietnamskou komunitou v rámci připravovaného celovečerního filmu režiséra Dužana Duonga. Zkušenost s hereckým obsazením vyústila v založení castingové agentury zaměřující se na asijské herce a neherce, s vizí přinést do českého audiovizuálního světa nové tváře a standardizovat výskyt menšiny na obrazovkách. Během výroby výše zmiňovaného filmu se silně otevřelo téma zobrazování menšin v českém audiovizuálním prostředí a reflexe toho, jakým způsobem se může odrážet hlas komunity v díle a posílit její postavení ve společnosti. Důležitost tohoto tématu je nesporná a jeho zpracování přináší do problematiky nové poznatky.

Práce má za cíl prozkoumat, zda a jakým způsobem mohou producenti a producentky audiovizuálních děl ovlivnit zobrazení vietnamské komunity ve filmu či seriálu, kde jednu či více z postav ztvárňují zástupci vietnamské menšiny. Cílem bylo zjistit, jak nahlíží na postavy ve svém díle, zda se podílejí na jejich formaci a především, jestli fakt, že postava prezentuje vietnamskou menšinu, nějakým způsobem zpracovávají.

V úvodu práce nejprve vymezím základní pojmy, které jsou klíčové pro kontext vybraného tématu, jako je definice národnostní menšiny, problematika předsudků a stereotypizace v kontextu menšin a etnik. Čtenáře seznámím se základními informacemi o vietnamské

---

¹ *R04 Cizinci v ČR podle státního občanství v letech 1994–2022 (k 31. 12.)*. Online. Český statistický úřad. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_pocet_cizincu. [cit. 2024-02-04].

menšiny v České republice, včetně přehledného popisu historie zobrazování vietnamské menšiny v české audiovizuální tvorbě.

V praktické části ve stručnosti definuji pojem producent a jeho roli v audiovizuálním průmyslu. Dále představím čtyři audiovizuální díla, s jejichž producenty byly vedeny rozhovory. V poslední části analyzuji výsledky kvalitativního výzkumu, který je složen z polostrukturovaných rozhovorů s vybranými producenty, v jimiž produkovaném filmu či seriálu vystupuje herec nebo herečka vietnamského původu v hlavní či vedlejší roli. Výsledky polostrukturovaných rozhovorů jsou rozděleny na jednotlivé okruhy, které obsahují analýzy odpovědí respondentů. Zaměřím se na to, zda se odpovědi producentů v některých částech protínají a zda jsou v odpovědích viditelné opakující se vzorce.

1. TEORETICKÁ ČÁST

1.1 Národnostní menšina

Rada Evropy přijala 1. února roku 1995 Rámcovou úmluvu o ochraně práv národnostních menšin², přesto doposud neexistuje obecně uznávané a jednotné vymezení národnostní menšiny. Národnostní menšinou se myslí taková skupina, která žije na území jiného státu, než je ten, z něhož etnicky pochází. Odlišuje se tak od většinové společnosti jazykem, kulturními tradicemi, mentalitou a původem. Nepřijímá národní identitu většinové společnosti, naopak se drží své národní identity a dává najevo své etnické uvědomění. Ačkoliv mnoho světově známých organizací deklarovalo práva národnostních menšin, v mnoha zemích, převážně těch, v nichž vládne autoritativní či diktátorský režim, není pro národnostní menšiny zaručeno právo a rovnost. Dochází k diskriminaci a nenávisti vůči těmto skupinám, v některých případech i etnickým čistkám. Kvůli menšinovému postavení skupiny čelí psychickému a sociálnímu nátlaku. Rámcová úmluva o ochraně práv národnostních menšin chrání menšiny a usiluje o rovnocennou ochranu, nulovou toleranci diskriminace a zaručuje rovnocennou ochranu před zákonem. Důležitým aspektem je také podpora menšin v rozvoji vlastních tradic, jazyka, kultury i víry.³

V České republice zákon č. 273/2001 sb. specifikuje národnostní menšiny takto: „*Národnostní menšina je společenství občanů České republiky žijících na území současné České republiky, kteří se odlišují od ostatních občanů zpravidla společným etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi, tvoří početní menšinu obyvatelstva a zároveň projevují vůli být považováni za národnostní menšinu za účelem společného úsilí o zachování a rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka a kultury a zároveň za účelem vyjádření a ochrany zájmů jejich společenství, které se historicky utvořilo.*“⁴ Ačkoliv v České republice stále stoupá počet příchozích cizinců – v roce 2013 jich Český statistický úřad zaznamenal celkem 240 421, o skoro deset let později, v roce 2022 už 1 113 698 – polovinou české veřejnosti jsou cizinci vnímáni jako problematičtí, to uvedlo v roce 2023 Centrum pro výzkum veřejného mínění.⁵

---

² ed. PÁTÉ STANOVISKO K ČESKÉ REPUBLICĚ: Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin [online]. In: . F-67075 Strasbourg Cedex Francie: Sekretariát Rámcové úmluvy o ochraně národnostních menšin, 2021. Dostupné z: <https://rm.coe.int/5th-op-czech-republic-summary-in-cz/1680a3c71a> [cit. 2024-04-23].

³ BEDNAŘÍK, Petr; KOVAŘÍK, David; MARŠÁLEK, Zdenko a NOSKOVÁ, Helena. *Menšiny kolem nás*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2020. ISBN 978-80-7285-249-9.

⁴ Zákony pro lidi, Zákon č. 273/2001 sb. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-273>

⁵ KYSELÁ, Monika. *Názory české veřejnosti na přítomnost cizinců v ČR – únor–březen 2023* [online]. In: Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i. Dostupné z: <https://cvvm.soc.cas.cz/cz/tiskove-zpravy/ostatni/vztahy-a-zivotni-postoje/5663-nazory-ceske-verejnosti-na-pritomnost-cizincu-v-cr-unor-brezen-2023> [cit. 2024-04-24].

V teoretické studii z roku 2006 politologové John McGarry, Brendan O'Leary a Richard Simeon navrhli dva způsoby, jak země mohou přistupovat k menšinám – formou *integrace* nebo *akomodace*. Integrace je spojována s vytvářením jednotné veřejné identity, zatímco akomodace klade důraz na respektování a udržování kulturních odlišností a identit v rámci společnosti. Integracionisté⁶ usilují o rovnost jednotlivých občanů před zákonem a v rámci veřejných institucí, vidí integraci jako klíč k progresivní politice a stabilitě státu. Naopak zastánci akomodace více veřejných identit prosazují rovnost s respektem k odlišnostem. Dalším odlišným pojmem, jenž je často zaměňován za předešlé dva, je termín asimilace, který představuje přizpůsobení se menšiny většinové populaci. Zastánci asimilace usilují o vytvoření společné národní identity takzvaným sléváním nebo akulturací. Slévání zahrnuje míchání dvou nebo více komunit k vytvoření něčeho nového. Akulturace je proces, kdy jedna komunita přijímá kulturu druhé, čímž je do ní absorbována.⁷ Je však důležité si uvědomit, že situace a status každého příslušníka menšiny jsou zcela odlišné – od příchozích, kteří se do nové země stěhují za prací nebo za rodinou, až po ty, kteří se v nové zemi narodili. Tyto rozdílné okolnosti mohou mít vliv na to, jakým způsobem se zástupci menšin do společnosti začlení⁸

1.2 Předsudky a stereotypizace

Analytický ústav STEM v roce 2013 prováděl rozsáhlou analýzu, která se zabývala vztahem české veřejnosti k cizincům. Odborníci konkrétně zjišťovali, zda jsou Češi ochotní mít za sousedy osoby jiného etnika. Ze studie vychází, že: „většině Čechů by nevadilo mít za souseda Vietnamce, život vedle ostatních národností z východu si však představit neumí.“ Na posledních příčkách, pokud jde o „národnosti z východu“, se objevili Afgánci, Arabové a Romové. Přijetí a ochota se s dobou, se společenskou situací mění a s generacemi mění, je ale zřejmé, že právě pohled na menšiny často zkrslují předsudky a stereotypizace, které jsou s danou komunitou spojené.

Předsudky definujeme jako „*negativní postoj vůči skupině nebo vůči členům skupiny*“. Jednoduše si můžeme předsudky vykládat jako negativní zkratkovité vlastnosti, jimiž charakterizujeme jednotlivé sociální nebo etnické skupiny či jednotlivce. Předsudky jsou primárně spojeny s negativními postoji, ačkoli mohou být občas vyjádřeny pozitivně, jejich

---

⁶ jednotlivce nebo zastánce přístupu nazývaného "integrace."

⁷ McGarry, J., O'Leary, B. and Simeon, R. (2008) Integration or Accommodation? The Enduring Debate in Conflict Regulation. In: Choudhry, S., Ed., Constitutional Design for Divided Societies: Integration or Accommodation, Oxford University Press, Oxford, 41-88, ISBN 978-0-199-53541-5 [cit. 2024-04-24].

⁸ BROUČEK, Stanislav. *Migrace a česká etnologie*. Věda kolem nás. [Praha]: Středisko společných činností AV ČR, 2018. ISBN 978-80-270-4277-7, [cit. 2024-04-24].

charakteristická povaha spočívá v obsažnosti generalizace, což činí jejich vnímání převážně negativním a zkratkovitým.⁹

Podle G. W. Allporta předsudky mají tendenci eskalovat; z mentálního stavu, kdy soudíme jednotlivce či skupinu pouze v mysli, mohou přejít do jednotlivých skutků a akcí. Rozdělují se do pěti kategorií. Prvním stupněm je takzvaná *antilokuce* – stav, kdy předsudky proti skupině či osobě jsou probírány v uzavřené skupině lidí se stejným názorem a nejsou nijak ventilovány, ani adresovány. Dalším stupněm je *vyhýbání* se členům dané skupiny, vůči které pociťujeme předsudky; jde o snahu nedostat se vůbec do kontaktu. Silící nenávist vede pak k *diskriminaci*, která se projevuje aktivní snahou o vyřazení skupiny obyvatel z životně důležitých a každodenních potřeb jako jsou například politická práva, možnosti studia a výkonu práce, práva na bydlení a navštěvování kulturních akcí. Předsudky mohou vést z diskriminace až po samotné násilí – fyzický útok, který je proti jednotlivcům či skupině veden. Posledním a nejextrémnějším projevem předsudků a nenávisti je *vyhlazování* dané skupiny obyvatel, kterému předchází veřejný lynč, utlačování a masakry vedené proti skupině. G. W. Allport upozorňuje na to, jak tenká hranice mezi jednotlivými formami předsudků může být a jak je jednoduché se z antilokuce dostat k diskriminaci nebo ještě dále.¹⁰

Stereotypy s předsudky spolu úzce souvisí. Stereotypy jsou součástí každé společnosti, jsme jimi obklopeni – v médiích, ve škole i v rodině nebo mezi přáteli. Často jsou, stejně jako předsudky, ventilovány nevědomě, a právě široké rozšíření ve společnosti utvrzuje přesvědčení o daném stereotypu. Stereotypy jsou přímým odrazem naší zkušenosti, která může být jak negativní, tak pozitivní. Pramení z toho, co jsme doposud za svůj život zažili, co jsme viděli, s kým a čím jsme se setkali. Jsou tedy velmi silně propojeny s naší zkušeností a zároveň s kulturou kolem nás; oba faktory se navzájem ovlivňují a nelze je od sebe oddělit. Pro přispívání v šíření stereotypů jsou nejvíce kritizována média – od tisku, internetu, filmů až k televizním kanálům, které jsou kritizovány nejintenzivněji. Lze rozpoznat čtyři body, díky nimž televize zkresluje naše vnímání daných skupin a vytváří tak předsudky. Prvním je *nedostatečné zastoupení* dané skupiny obyvatel, dalším faktorem je *selektivní prezentace* – jedná se o způsob, v jakém prostředí a jakým způsobem jsou dané osoby prezentovány, třetím faktorem je takzvaná *stereotypní prezentace* v rámci hodnot, chování a postoje. Posledními termíny jsou *framing a priming* neboli *rámování informací*. Jedná se o způsob, jakými jsou dané informace široké veřejnosti předávány; média často poskytují zkratkovité a jednoduché souvislosti, které přispívají u diváka nebo čtenáře ke

---

⁹ NELSON, Todd (ed.). *Handbook of prejudice, stereotyping, and discrimination*. Online. Psychology press, 2009. [cit. 2024-02-14]. ISBN 978-0-203-36199-3 (str. 27)

¹⁰ Allport, G. W. (1954). *The nature of prejudice*. Addison-Wesley. ISBN 978-0-201-00178-5 (str. 14–15)

stereotypnímu vnímání u dané problematiky.¹¹ Je očividné, že předsudky a stereotypy mají významný vliv na naše vnímání a jednání ve společnosti. Uvědomovat si jejich existenci a aktivně pracovat na jejich překonání představuje klíčovou cestu k podpoře plurality, respektu a porozumění v multikulturní společnosti.

1.3 Vietnamská menšina v České republice

Vietnamská menšina v České republice patří ke třetí nejpočetnější. Od příchodu prvních vietnamských příslušníků uplynulo už více než 60 let, dnes je v České republice již třetí generace Vietnamců. První střetnutí České republiky s občany Vietnamu se datuje k 50. létům 20. století, kdy se – během války ve Vietnamu – Československo rozhodlo pomoci přibližně stovce vietnamských dětí, přijalo je jako uprchlíky.¹²

Před Sametovou revolucí Československá republika přijímala vietnamské vysokoškolské studenty, kteří měli zájem o studium v zahraničí za účelem odborné praxe v daném oboru, nebo sem byli vysláni za dělnickou prací. Pamětník Huu Uyen Pham byl jedním ze studentů, kteří byli vybráni na praxi do Československa. V rozhovoru řekl: „Přišel jsem se podívat na tabulku a viděl své jméno na seznamu do Československa. Musím přiznat, že se mi zprvu nechtělo. Neměli jsme o zemi totiž prakticky žádné informace a neviděli jsme rozdíl mezi NDR, ČSSR nebo Bulharskem.“¹³

Po pádu komunistického režimu se zvedla největší vlna příchodu Vietnamců, což bylo způsobeno především zjednodušením procesu získání povolení k pobytu v zemi. Obyvatelé Vietnamu přicházeli převážně za obchodem s nejrůznějšími produkty – od textilního zboží, cigaret až po dětské hračky a další potřeby. Tento vývoj vedl k trvalému usazování vietnamské populace na území Československa. Vietnamské tržnice začaly sílit převážně na hranicích s Německem a Rakouskem, lákaly občany sousedních zemí za levným zbožím. Postupem času, především kvůli skupování pozemků investory, začali vietnamští obchodníci otevírat večerky a bistra, která přetrvávají dodnes.¹⁴ Tomuto období se také někdy ve vietnamské komunitě přezdívá „*Éra zlatého deště*“, jelikož se obchodníkům velmi dařilo.

---

¹¹ Schneider, David J. *The Psychology of Stereotyping* / David J. Schneider. New York: Guilford Press, 2004. ISBN 978-1-593-85193-4. [cit. 2024-02-06]. (str. 321–348).

¹² KOTEN, Marek. The Czech-Vietnamese Connection. Online. *3SEAS Europe*. Roč. 2023. Dostupné z: <https://3seaseurope.com/czechia-vietnamese-minority/> [cit. 2024-02-06]. (str. 1–3)

¹³ Rozhovor s Huu Uyenem Phamem, DVTV, 23.3. 2015, Dostupné z: <https://video.aktualne.cz/dvtv/vietnamec-mame-svoje-krejcire-ale-vetsina-podnika-slusne/r~be7513d0cfd711e4890a0025900fea04/> [cit. 2024-02-06].

¹⁴ BEDNÁŘÍK, Petr; KOVAŘÍK, David; MARŠÁLEK, Zdenko a NOSKOVÁ, Helena. *Menšiny kolem nás*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2020. ISBN 978-80-7285-249-9.

Vietnamská komunita je často spojována s různými nelegálními aktivitami, jako je pašování padělků, daňové úniky, pěstování nebo prodej nelegálních látek. Docházelo a stále dochází k rozsáhlým policejním razíím, převážně ve velkých tržnicích jako je například pražská SAPA v Libuši, Šenovská v Ostravě nebo dnes již zavřená tržnice Dragoun v Chebu.¹⁵ Nejčastěji je vietnamská komunita spojována s drogovou kriminalitou. V roce 2013, kdy bylo zaznamenáno rostoucí zapojování příslušníků vietnamské komunity do této protizákonné činnosti, bylo spuštěno bezpečnostní opatření zvané „Závoj“, které se soustředilo především na česko-německé pohraničí, kde k protiprávní činnosti docházelo nejvíc.¹⁶ Ve studii z roku 2014, zabývající se vztahem mezi majoritou, vietnamskou menšinou a ostatními národnostními menšinami v městské části Praha–Libuš, se nejčastěji opakovalo, že Vietnamci na rozdíl od českých obyvatel neplatí daně, prodávají drogy, falšují značky a nedodržují noční klid.¹⁷ Pražská tržnice SA PA, právě v okrese Praha–Libuš, poskytuje služby všeho druhu, je otevřena i českým návštěvníkům, ale především je zázemím pro vietnamskou komunitu, která zde využívá vlastní síť lékáren, zdravotní péče, cestovních kanceláří nebo svatebních salonů. Podle výzkumné zprávy Ministerstva pro místní rozvoj, která se věnuje vnitřní diferenciaci Vietnamců, Češi vnímají vietnamskou komunitu jako uzavřenou a nekomunikující. Totéž – zaznamenává zpráva – prohlašují Vietnamci o Češích. Druhá generace, která sama sebe označuje jako výrazem „banánová generace“ (žluté na povrchu a bílé uvnitř), je jazykově a kulturně výrazně blíže české společnosti než jejich rodiče. Její příslušníci ovládají český jazyk na úrovni rodilých mluvčích, mají stejné zvyky a návyky. Dochází tak často k mezigeneračním neshodám a nepochopením, jejichž součástí je i častá jazyková bariéra mezi rodiči a jejich dětmi.¹⁸

1.3.1 Vietnamská menšina v české kinematografii

Vietnamská menšina se v české kinematografii začala po roce 2000 objevovat převážně v dokumentárních cyklech, seriálech a filmech produkovaných Českou televizí – od cestovatelských a kulinářských cyklů, věnujících se historii, tradicím a geografii Vietnamu jako takového, až po dokumentární filmy a seriály zaměřující se na vietnamskou komunitu v České republice.

---

¹⁵ NOŽINA, M. (2000). Vietnamese Organised Crime in The Czech Republic. *Perspectives*, ISBN 978-3-030-43612-4 (str. 36, 89)

¹⁶ Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2013 Praha. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/vyrocní-zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace.aspx>, [cit. 2024-05-01].

¹⁷ SÝKORA, Luděk. Vztahy mezi majoritou, vietnamskou menšinou a dalšími národnostními skupinami v MČ Praha-Libuš. Online. In: 2014. Dostupné z: https://www.cizinci.cz/documents/551336/568661/vztahy_Libus.pdf/9623b30f-4eb7-3785-b439-c51e31cc7600 [cit. 2024-05-01]. [cit. 2024-05-01].

Za jeden z prvních lze považovat dokumentární seriál o menšinách s názvem *Cizinci u nás* (2004) režiséra Petra Jančárka, který vznikl ve spolupráci s Člověkem v tísní. První díl s názvem *Vietnamci* nás seznamuje s dvojicí mužů vietnamského původu, kteří přijeli v 80. letech do Československa v rámci svého studia a poté v České republice našli svůj domov. Výpovědi *Uyena a Vu* přinášejí intenzivní sondu do životů 1. generace českých Vietnamců.¹⁹

Výrazným dokumentaristou věnujícím se vietnamské tématice je Martin Ryšavý, který svým celovečerním snímkem *Kdo mě naučí půl znaku* (2006) otevírá staré vzpomínky bývalých vietnamských studentů studujících v České republice, dnes již žijících v Hanoji. Výpovědi a vzpomínky pamětníků na Českou republiku režisér Ryšavý kombinuje s historickými událostmi a politickou situací ve Vietnamu.²⁰ V roce 2009 Martin Ryšavý volně navazuje filmem *Banánové děti*, v němž se věnuje generaci, která se u nás narodila a usadila, a pro kterou se Česká republika stala domovinou, její kulturu považují za vlastní a český jazyk za svou mateřštinu. Označují se jako zvenku žlutí a uvnitř bílí, což odkazuje k jejich identitě, která je počestělá a ovlivněná českým prostředím.

Téma "banánových dětí" zpracovává i pozdější dokumentární film absolventa dokumentární tvorby na FAMU Lukáše Kokeše s názvem *V.I.P. / Vietnamese important people*. Zčásti inscenovaný dokumentární snímek sleduje trojici ambiciózních Vietnamců, kteří hledají cestu za vysněnou prací, za tím, co v životě opravdu chtějí, navzdory tomu, že jejich rodiče od nich očekávají něco jiného.

Jedním z protagonistů filmu *V.I.P. / Vietnamese important people* je i Dužan Duong, dnes režisér a kameraman, který se ve svých filmech věnuje vietnamské menšině a otázce vietnamsko-české identity. Jeho výpovědi jsou autentické, jelikož čerpá ze svých vlastních zkušeností. V jeho prvotinách *Mat Goc* a *Bo Hai*, dokumentárně-fiktivních snímcích otevírá otázku svého původu a vztahu mezi rodiči a jejich dětmi, který se kvůli odlišnému jazyku a tradicím rozpadá. Nenacházejí navzájem porozumění. V roce 2025 chystá Dužan Duong premiéru svého debutu s názvem *Letní škola 2001*, který je inspirován dětstvím v Chebu, producentem filmu je Lukáš Kokeš.²¹

Další velmi výraznou filmařkou vietnamsko-českého původu je animátorka a režisérka Diana Cam Van Nguyen, jež se dostala do povědomí především díky svému krátkému filmu *Milý tati*,

---

¹⁹ *Cizinci u nás* [seriál]. Režie Petr JANČÁREK. Česko: Česká televize, 2004. Dostupné z: [cit. 2024-02-19]. [cit. 2024-02-19].

²⁰ OVENEK, Tadeáš. *Kdo mě naučí půl znaku*. Online. *A2*. 2006, č. 26. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/o-nas/autori/tadeas-ovenec> [cit. 2024-02-19].

²¹ STEJSKAL, Tomáš. *Vietnamci jdou nahoru*. Online. *A2*. 2023, č. 23. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2023/23> [cit. 2024-02-20].

kteřý získal ocenění na mnoha českých i mezinárodních prestižních filmových festivalech jako je BFI London Film Festival, Toronto International Film Festival nebo cenu Český lev udělovanou Českou filmovou a televizní akademií.²² Režisérka ve svém osobním příběhu zpracovává vztah se svým otcem v kontextu vietnamských tradic, které jsou po staletí stále aktuální a zasahují do životních příběhů rodin. V současnosti, v rámci rezidenčního pobytu v Cannes, pracuje na celovečerním debutu *Mezi světy*, v němž se znovu vrací k vlastním vietnamským kořenům a soukromým dilematům.²³

Je zřejmé, že hlasy vietnamské menšiny a druhé generace mají v českém filmovém průmyslu výrazný vliv a přinášejí příběhy, které jsou nejen mezinárodně srozumitelné, ale také odhalují zkušenosti s českou realitou.

Jedním z prvních hraných televizních snímků, který se objevil na televizních obrazovkách České televize byl sedmidílný seriál *Josef a Ly* (2004), který vypráví příběh o přátelství a dobrodružství Josefa a jeho nové spolužačky Ly, která přijela z Vietnamu a snaží se zapadnout do nového českého kolektivu.

V posledním desetiletí se v hrané mainstreamové filmové, televizní a internetové tvorbě vietnamská menšina výrazně objevila v seriálu internetové televize Stream.cz s názvem *Pěstírna* (2017). Režisér Andy Fehu do svého desetidílného thrilleru obsadil čtveřici vietnamských herců, kteří pracují v nelegální pěstírně, kde se celý děj odehrává.²⁴ V roce 2020 odvysílala Česká televize minisérii *Zrádci*, vietnamská menšina zde opět vystupuje v kontextu drogového podsvětí a mafie, kterou se snaží kriminální tým odhalit a dopadnout.²⁵ Dále pak jedna z nejčastěji obsazovaných vietnamsko-českých hereček Ha Thanh Špetlíková ztvárnila hlavní roli ve filmu *Zdeňka Viktory* s názvem *Miss Hanoi*, jehož děj se také odehrává uvnitř vietnamské komunity, ve které hlavní hrdinka jakožto policistka vyšetřuje vraždu.²⁶ Za zmínku stojí také celovečerní film *Na střeše*, ve kterém režisér Jiří Mádl obsadil do vedlejší role Duy Anh Trana, který hraje mladíka Songa, jež uteče během policejního zátahu na pěstírnu a svůj

---

²² *Love, dad* [online]. [cit. 2024-04-24]. Dostupné z: <https://www.lovedad.film/watch>

²³ DAŇKOVÁ, Magdaléna. Za sňatek s Vietnamcem jí nabídli půl milionu. Chtěl do Evropy, vysvětluje režisérka. Online. *Aktuálně.cz*. 2024. Dostupné z: https://magazin.aktualne.cz/lifestyle/diana-cam-van-nguyen-v-ceske-spolocnosti-chybi-diverzita-vie/r-ba025dc0beee11ee8980ac1f6b220ee8/?utm_source=www.seznam.cz&utm_medium=sekce-z-internetu [cit. 2024-02-20].

²⁴ SLADKÝ, Pavel. Skončila Pěstírna, thriller Andyho Fehu sestavený z 15minutových epizod. Online. *Český rozhlas*. 2017. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/skoncila-pestirna-thriller-andyho-fehu-sestaveny-z-15minutovych-epizod-5600785> [cit. 2024-02-24].

²⁵ *Zrádci*. Online. In: Český lev. Dostupné z: <https://www.ceskylev.cz/cz/detail?movie=Zradci>. [cit. 2024-02-26].

²⁶ *Miss Hanoi*. Online. In: Sdružení české filmové kritiky. Dostupné z: <https://filmovakritika.cz/miss-hanoi/> [cit. 2024-02-24].

domov nachází u českého důchodce.²⁷ V epizodních rolích nalezneme česko-vietnamské herce a herečky také v televizních seriálech jako je například *Ohnivý kuře*, *1. MISE*, *Ordinace v růžové zahradě*, *Modrý kód* nebo *Dobré ráno, Brno!*.

V této práci se věnuji vybraným čtyřem audiovizuálním dílům, které vznikly mezi lety 2013–2023. Řadí se do mainstreamovější kategorie a jejich autoři nejsou zástupci vietnamské komunity. Důvodem pro vymezení tohoto období je snaha poskytnout co nejaktuálnější pohled na problematiku, reflektující současné trendy a diskuse. Výběr tohoto časového rámce umožňuje lépe porozumět současným tématům, tendencím ve tvorbě a vnímání audiovizuálních děl.

---

²⁷ *Na střěše*. Online. In. Sdružení české filmové kritiky. Dostupné z: <https://filmovakritika.cz/na-strese/> [cit. 2024-02-26]

2. VÝZKUMNÁ ČÁST

2.1 Filmový producent

Filmovým producentem se stává právnická nebo fyzická osoba, která finančně zajišťuje všechny fáze výroby filmu až k samotné premiéře a která má veškerou zodpovědnost za dokončení audiovizuálního díla. Profesi producenta jasně definuje zákon: „*Výrobce zvukově obrazového záznamu je fyzická nebo právnická osoba, která na svou odpovědnost poprvé pořídí zvukově obrazový záznam nebo pro kterou tak z jejího podnětu učiní jiná osoba.*“²⁸

Role producenta v sobě nese celkovou zodpovědnost za průběh a výsledek audiovizuálního projektu, který je prezentován veřejnosti.²⁹ Producent se nevěnuje pouze financování a rozpočtu celého projektu, může zároveň zasahovat do projektu od počátku kreativně. Proto může být na tuto profesi nahlíženo jako na tvůrčí složku, jejíž vize se odráží v práci celého štábu a hereckého obsazení. Producentka a spisovatelka Cathrine Kellison ve své knize *Producing for TV and New Media. A Real-World Approach for Producers* uvádí: „*Každý producent se snaží dosáhnout nějaké odměny. Může jít o finanční, tvůrčí nebo zkušenostní odměnu, v ideálním případě o všechny tři. Tyhle odměny jsou nejpravděpodobnější, pokud producent využívá složky kreativity, vlivu a kontroly.*“³⁰ Boris Kachka zase ve své knize *Becoming a producer* zdůrazňuje, že klíčový je pro producenta výběr samotné látky říká, že: „*Žádný scénář nemůže dostat zelenou, jestliže není ucelený, dobře definovaný a napsaný s porozuměním praktickým podmínkám natáčení filmu. Scénář musí mít jasný dějový oblouk, věrohodné postavy, zápletku bez děr a vizuální jazyk, který účinně a elegantně předává informace.*“³¹ Roli producenta lze vnímat z právně-ekonomického hlediska, je ale zřejmé, že jeho odpovědnost sahá i do obsahové roviny a etiky, především pak v zobrazování stereotypů, a tím je odpovědný také za dopad díla na společnost. Tato práce se zaměřuje na druhou zmíněnou stránku producentské profese.

---

²⁸ Zákony pro lidi, Zákon č. 121/2000 sb. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>

²⁹ KALLISTA, Jaromír. *Filmová produkce*. Asociace producentů v audiovizu. Dostupné z: https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://www.famu.cz/media/Texty_k_%25C3%25BAvod%25C5%25AFm_do_oboru_produkce.doc&ved=2ahUKEwiVicyYh-2FAxWb9gIHHYnoDp4QFnoECBsQAQ&usg=AOvVaw2YeUkLlwGm459MMDh1WvE0 [cit. 2024-02-29]

³⁰ KELLISON, Cathrine. *Producing for TV and New Media. A Real-World Approach for Producers*. Focal press. ISBN 978-0-080-92816-6 [cit. 2024-02-29] (str.8).

³¹ KACHKA, Boris. *Becoming a Film Producer*. Online. Simon & Schuster, 2021. ISBN 978-1-501-15945-9 [cit. 2024-02-29]. (str. 8)

2.2 Představení vybraných audiovizuálních děl

V hrané mainstreamové filmové a televizní tvorbě v letech 2013–2023 se vietnamská menšina začíná objevovat rok od roku intenzivněji, faktorem je samozřejmě i to, že v České republice vyrůstají další generace, pro které se český jazyk stává rodným jazykem a česká kultura je jim mnohem bližší než vietnamská. Vietnamská menšina se ale stále objevuje spíše v epizodních rolích a v komparu. Pouze v několika málo filmech nebo seriálech ztvárňuje herec či herečka vietnamského původu hlavní nebo vedlejší roli.

Česká televize ve své vlastní výrobě například uvedla od roku 2013 seriály a minisérie, kde se vietnamská menšina objevovala pouze v epizodních rolích, a to převážně jen v jednom z dílů. Žánrově převyšují dramatické kriminální seriály a minisérie – *Cirkus Bukowsky*, *Případy 1. oddělení*, *Rapl*, *Pět mrtvých psů*, *Ochránce* nebo *Stíny v mlze*³²

Pro svou práci jsem si vybrala tedy čtyři audiovizuální díla – dva filmy, jeden seriál a jednu minisérii. Autory všech čtyř děl jsou čeští režiséři, kteří v ději zpracovávají obraz vietnamské komunity. Výběru následujících snímků předcházelo určení několika kritérií – vymezení časového úseku vzniku 2013–2023 a rozsah postavy, kterou představuje herec nebo herečka vietnamského původu. V celovečerních filmech *Na střeše* a *Miss Hanoi* je vietnamská komunita zobrazována skrze hlavní a vedlejší protagonisty filmu. Obě postavy se střetávají v českém prostředí s neporozuměním vůči vlastní komunitě. Seriál *Pěstírna* a minisérie *Zrádci* spojuje kontext drogového podsvětí, se kterým obě audiovizuální díla pracují. Postavy jsou zde podstatněji méně výrazné než ve filmu *Na střeše* a *Miss Hanoi*, ale pro děj zásadní.

2.2.1 Na střeše

Druhý celovečerní film herce, režiséra a scénáristy Jiřího Mádl z roku 2019 *Na střeše* je příběhem o důchodci, jemuž do života náhle vstoupí vietnamský mladík, kterého najde na střeše svého pražského bytu při pokusu o sebevraždu. Mladík Song, kterému se podařilo uniknout během policejního zátahu na vietnamskou pěstírna, v níž do té doby pracoval, se tak ocitá sám a důchodce Antonín Rypar (Alois Švehlík), navzdory svému zprvu homofobnímu postoji, přijímá mladíka u sebe v bytě. Song umí pouze pár základních českých slov a spíše narušuje zajetý chod domácnosti zatrpklého důchodce. Náhodný a zprvu po všech stránkách obtížný vztah se ale v krátkém čase proměňuje v přátelství. Sledujeme postupné vzájemné pochopení dvou naprosto odlišných postav. Rypar souhlasí s dočasným ubytováním Songa za podmínky, že mu bude řádně uklízet byt, společné soužití doprovází pak nespočet aktivit, kterými spolu procházejí – učení se českého jazyku, hraní her nebo vaření. Velkým tématem

---

³² Příloha 1 – ČT_seznam pořadů podle klíčového slova „Vietnam“

se stává i Ryparův návrh seznámit a oženit Songa s mladou sousedkou, aby mohl získat české občanství, společně se ji snaží zaujmout romantickými kroky, ale marně. Cesty protagonistů se rozcházejí ve chvíli, kdy Alois zjišťuje minulost hledaného Songa, dozvídá se o marihuanové pěstírně a o ublížení na zdraví jednoho z policistů při Songově útěku. Zklamání a zlost vyústí v nahlášení mladíka na policii, které je však na poslední chvíli zakamuflováno a pozornost policistů odvedena jinam. Postavy se po incidentu navzájem ještě více otevírají; díky Songovi obnovuje Rypar vztah se svým synem.³³

Pasáže ve vietnamském jazyce se ve filmu objevují zřídka a pokud ano, neobsahují titulky.

2.2.2 Miss Hanoi

Producent, scénárista a režisér Zdeněk Viktora uvedl v roce 2018 svůj druhý, opět detektivní, celovečerní film s názvem *Miss Hanoi*. Hlavní protagonistka Anh Nguyenová, ztvárněna českou herečkou s vietnamskými kořeny Ha Thanh Špetlíkovou, pracuje na policejním oddělení ve Varnsdorfu jako strážmistryně. Po nečekané vraždě mladíka, který měl co do činění s již uzavřenou vraždou místní vietnamské dívky, přijíždí do města kriminalista Kříž, ke němuž je Anh přiřazena, aby mu jako zástupkyně vietnamské komunity pomáhala s vyšetřováním případu, především kvůli jazykové bariéře a také znalostí samotné komunity. Kriminalista Kříž je typickým příkladem homofobního člověka, který se otevřeně prezentuje svými předsudky vůči komunitě. Anh Nguyenová se tak musí vypořádat s jeho poznámkami vůči menšině a sobě samé. Nejenomže musí spolupracovat s Křížem, ale je také nucena se důkladně zabývat minulostí vietnamské rodiny, jejichž syn a milenec Anh, je v případě jedním z podezřelých. Anh se tak ocitá v rozporuplné situaci, kdy se musí rozhodnout, zda bude plnit svou práci nebo ochrání ty, k nimž má osobní vazby. I přesto, že její matka i většina vietnamské komunity ve Varnsdorfu odsuzují její práci, Anh se rozhodne plnit pracovní povinnosti a začne intenzivně pátrat po vrahovi mladíka Polanského. Kriminalista Kříž v průběhu vyšetřování opakovaně podezřívá Anh z nečestného jednání ve prospěch vietnamské komunity a zpochybňuje její práci, nakonec je však mladá policistka tou, která odhaluje pravdu o uzavřeném případě vraždy své kamarádky Hien i problémového mladíka. Vražda mladé dívky byla zfalšována jejím otcem, Hien se ve skutečnosti předávkovala drogami, a tak otec ve spolupráci s policií připsal vraždu Polanskému. Motivem falešného obvinění bylo především uchránit pověst rodiny.³⁴

---

³³ BARTOŠEK, Tomáš. Na střeše. Filmový přehled. [Vid. 15. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.filmovyprehled.cz/cs/film/401893/na-strese>

³⁴ BARTOŠEK, Tomáš. Miss Hanoi. Filmový přehled. [Vid. 15. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.filmovyprehled.cz/cs/film/401768/miss-hanoi>

Vietnamské pasáže jsou původně opatřeny vietnamskými titulky, avšak pro vysílání na Nově byly pasáže nadabovány do českého jazyka; tato verze je k vidění na VOD platformě Voyo.

2.2.3 Pěstírna

V roce 2017 měl internetový thriller *Pěstírna* režiséra Andyho Fehu zvláštní uvedení v rámci Mezinárodního filmového festivalu Karlovy Vary. Devítidílný seriál, v průměru po patnácti minutách, vytvořený pro internetovou platformu Stream.cz, je temným thrillerem, který se odehrává v nelegální pěstírně s marihuanou. Hlavní protagonista Ondřej (Vojtěch Johaník), bývalý majitel growshopu, je nucen kvůli svým dluhům nastoupit na tříměsíční cyklus do pěstírny a odpracovat si peníze, které si během několika let půjčil u místního mafiána (Leoš Noha). V pěstírně je nastavena striktní disciplína vedena Šemberou (Martin Hub), který dohlíží na pracovníky a jejich výkon. Vedle nově příchozího Ondřeje v pěstírně pracuje ještě trojice vietnamských uprchlíků, kteří by za vykonanou práci měli získat povolení k pobytu. Vietnamští pracovníci jsou vystavováni neustálé šikaně a rasistickému chování ze strany Šembery, zacházení s nimi se podobá otroctví. Prostor pěstírny, kde společně s Ondřejem žijí, se nachází v naprosto tristním stavu, podmínky, v nichž žijí, jsou nedůstojné. Ačkoliv ze začátku je jeho vztah s Tuanem, Viki a Duongem napjatý, postupem času se Ondřej se skupinou sblíží, poznává jejich vztahy a motivace pro pobyt v pěstírně. Jednání Šembery eskaluje při pokusu o znásilnění Viki, která se do té doby prezentovala jako chlapec, a Tuan, její partner, fyzicky zaútočí na Šemberu a ve spolupráci s ostatními ho uvězní ve sklepě, kde později umírá. Skupina se tak snaží dostat ze stísněného prostoru pod zemí konečně na svobodu.³⁵

Tuan, Viki a Duong mezi sebou v dílech mluví vietnamsky, pasáže obsahují titulky.

2.2.4 Zrádci

Šestidílnou kriminální minisérii *Zrádci* vysílala Česká televize v roce 2020. Minisérii, vysílanou šest neděl na ČT1 v primetimu³⁶, napsal scénárista Miro Šifra a režíroval Viktor Tauš v tandemu s Matějem Chlupáčkem, Tauš je zároveň producentem. Hlavní protagonista David Frýdl (Cyril Dobrý) se žíví jako zkušený drogový dealer, zároveň ale spolupracuje s vyšetřovatelem Blažkem, jemuž donáší informace týkající se česko-vietnamské drogové mafie. Nečekaná vražda policisty Blažka v úvodním díle rozjede rozsáhlé pátrání po

---

³⁵ STEJSKAL, Tomáš. Recenze: Stream.cz zasel kvalitně, internetový seriál *Pěstírna* je syrový i po česku umolousaný Tomáš Stejskal. *Hospodářské noviny* [online]. 2017, 1 [cit. 2024-03-26]. Dostupné z: <https://art.hn.cz/c1-65697420-pestirna-fehu-serial-marihuana-internet-stream-cz-recenze>

³⁶ Primetime = hlavní vysílací čas, nejvyšší počet sledujících

rozvětvené místní drogové struktuře, s cílem odhalit pervitinovou varnu a hlavně osobu, která za vším stojí. David se tak napojuje na policistku Petru, která pátrá po vrahovi Blažka a pokračuje v rozsáhlém pátrání po drogové mafii; s vidinou cíle dopadnout zločince stoupá i důvěra vůči Davidovi a jeho informacím. Po sérii událostí a nových zjištění policejního týmu směřují stopy k váženému vietnamskému podnikateli Hoanovi Dangovi, který vede celou síť lidí, podílejících se na výrobě a distribuci pervitinu. Zároveň se odhaluje se, že David byl vrahem policisty Blažka i svého kamaráda Reného.

Postava Davida během dílů vystupuje ze své role, promlouvá napřímo k divákům a podává fakta o drogovém podsvětí v kontextu České republiky. Zároveň také vietnamská komunita je v minisérii zobrazena i v jiném kontextu než drogovém, díly postupně odhalují útržky z osobních životů postav i lidí jim blízkým, kteří s mafii nemají nic společného.³⁷

Vietnamské dialogy obsahují titulky.

---

³⁷ČESKÁ TELEVIZE. Zrádci. Přehled dílů. *Česká televize*. [Vid. 20. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/11919462989-zradci/dily/>

2.3 Vliv producenta na obraz vietnamské menšiny

Hlavním úkolem bylo prozkoumat, zda a jakým způsobem mohou producenti ovlivnit obraz vietnamské menšiny, skrze její zastoupení vybrané postavy v audiovizuálním díle.

Zásadním zdrojem při rešerši a pro volbu celovečerních filmů byla databáze Českého filmového centra, které zastupuje a shromažďuje českou kinematografii a usiluje o její viditelnost na mezinárodním trhu. Databáze pro českou seriálovou tvorbu zatím na českém trhu dostupná není, tudíž bylo průzkum těžší realizovat.

Vymezila jsem si období na léta 2013–2023, vybírala jsem tedy hrané filmy nebo seriály, jež měly premiéru během těchto let, v kinodistribuci, televizi nebo na VOD platformách. Období jsem zúžila na uplynulé desetiletí především z důvodu co nejvyšší aktuálnosti a větší relevance pro současnou diskusi. Podmínkou zároveň bylo, aby postava v daném audiovizuálním díle byla hlavní nebo vedlejší postavou, která je zásadní pro děj a ovlivňuje jeho směr. Výběr audiovizuálních počinů byl omezen na ta díla, jejichž režiséry nejsou samotní zástupci komunity, ale tvůrci českého původu.

Stanovení otázek pro polostrukturované rozhovory bylo zásadní fází pro praktickou část práce. Jednotlivé otázky byly pro všechny respondenty a respondentku stejné, vždy byly pouze modifikovány podle toho, zda se jednalo o celovečerní film nebo seriál. Dále pak hrálo roli to, zda v audiovizuálním díle je vietnamská menšina zobrazována skrze hlavní postavu či skrze postavu vedlejší, až postavu kolektivní. Jelikož byly rozhovory polostrukturované, u některých vyvstaly dodatečné otázky během dialogu.

Rozhovory byly vedeny se třemi producenty a jednou producentkou audiovizuálních děl, které měly premiéru mezi lety 2013–2023. Jedním z hlavních kritérií pro výběr vzorků bylo, aby se jednalo o různé formáty, tedy celovečerní filmy a seriály, z nichž všechny zaujmají v audiovizuálním prostředí mainstreamovější postavení. Dál byl kladen velký důraz na to, jakým způsobem vietnamská menšina v díle vystupuje – podmínkou byla hlavní či vedlejší role.

Z konkrétních kritérií, které jsem si pro výběr stanovila, vzešly dva celovečerní filmy – *Miss Hanoi* a *Na střeše*, seriál *Pěstírna* a minisérie *Zrádci*. Rozhovory byly vedeny s producentem Zdeňkem Viktorínem (*Miss Hanoi*), Viktorem Taušem (*Zrádci*), Filipem Broukem (*Pěstírna*) a producentkou Monikou Kristl (*Na střeše*). Důležité je zmínit, že v některých případech byl producent filmu zároveň režisérem, či dokonce také scénáristou. Rovněž za některými z projektů stojí více producentů či producentek.

Analýzy jednotlivých odpovědí byly rozděleny do pěti okruhů, které sdružují jednotlivá témata otázek. Zásadní otázkou bylo, zda se objeví u respondentů nějaké opakující se vzorce toho, jak ve svém díle přistupovali k práci s vietnamskou komunitou.

2.4 Výsledky polostrukturovaných rozhovorů

2.4.1 Zobrazování vietnamské menšiny

Jak je zmíněno výše, u všech čtyř audiovizuálních děl byla vietnamská komunita zobrazována skrze hlavní či vedlejší role, postavy měly zásadní roli ve struktuře příběhu i vlastní integritu. U třech dotazovaných respondentů a jejich projektů byla vietnamská menšina prvotní inspirací k natočení snímků.

Režisér a producent Zdeněk Viktora na svou inspiraci pro natočení *Miss Hanoi* narazil dlouho před samotnou výrobou: *“V mém případě byla ta vietnamská linka úplně na samém začátku a napadlo mě to už před hodně lety, ještě při studiu na žurnalistice, kde jsem dělal rozhovor v rámci studia v roce 1999 s takovým mladým Vietnamcem, který normálně prodával ve večerce a zároveň si psal básně... protože jsem chtěl dělat kriminálku, tak se mi to nějakým způsobem propojilo a vlastně zaměřil jsem se na to, že by hlavní hrdinkou byla Vietnamka u České policie, což bylo něco jako básník mezi českými prodejci. “*

Minisérie *Zrádci* zase vycházela z knihy Jana Vacka, bývalého ředitele protidrogové policie. Producenta a režiséra Viktora Tauše s látkou oslovil producent České televize Jan Štern. Tauš vzpomíná, že nejprve o spolupráci zájem neměl, později si ale přečetl, jak knihu zpracoval scénárista Miro Šifra, který podle Tauše dokáže psát jazykem mladých a potřebuje proniknout do komunit, o kterých vypráví. Po přečtení se začal o projekt zajímat.

Námět seriálu *Pěstírna* vycházel z veřejně známé události z roku 2012. Producent Filip Brouk popisuje, jak vznikla prvotní inspirace: *“... byli jsme spolu v hospodě na obědě a viděli jsme tam reportáž, co běžela v televizi, o zazdění v pěstírně. Tak nás napadlo, že je to skvělý nápad, udělat něco ze zazdění pěstírny. Ta reportáž byla krimi, že objevili tři zazdění Vietnamce a že je odtamtud dostali ven ...“*

Ve všech třech případech jsou pasáže ve vietnamském jazyce opatřeny překladem do českého jazyka, všichni tři respondenti potvrdili, že části, kde postavy mluví vietnamsky, jsou pro film zásadní a určující. Filip Brouk zmiňuje: *“... třeba ta vietnamština, to by bez toho nešlo, my jsme na tom vlastně stavěli, že ty čeští hrdinové jim nerozumí. “* Film *Miss Hanoi* otevírá dlouhá scéna ve vietnamském jazyce, pro televizní vysílání se ale předabovala do češtiny. *“...“*

Oni by to nejradyši vystřihli ten začátek, což jsem trošku tušil, že by, pokud jde o tyhle televize, mohlo nastat, tak vlastně to bylo řešení toho případu. Tam jsou klíčové věci, takže vystřihnout se to nedalo, takže se to nadabovalo...“ Zdeňek Viktora zároveň dodává, že jako producent toto rozhodnutí dokáže chápat, protože televize Nova má svou cílovou skupinu a zná ji.

Čtvrtá respondentka Monika Kristl uvedla, že scénář filmu *Na střeše* nepočítal s obsazením postavy vietnamského původu. Scénář byl původně psaný pro prostředí New Yorku, kvůli financování se ale musel přesunout do Prahy. “...to znamená že jsme přemýšleli, aby ten princip byl uvěřitelný, tak šlo o to, že bylo potřeba, aby ten chlapec byl, jak říkáte, z menšiny a postupně jsme došli jednoznačně k tomu, že Vietnamci jsou v České republice hodně a je to asi nejpřirozenější, co bychom tam mohli udělat“, dodává producentka filmu. Jako jediný z vybraných filmů také neobsahuje české titulky ve scénách, které jsou ve vietnamštině, procentuálně jde o nejmenší podíl ze všech čtyř děl.

2.4.2 Vliv producenta a režiséře v rámci vietnamské komunity

Dva ze čtyř respondentů byli zároveň i režiséry daného snímku, tudíž otázku autorského zasahování do scénáře a charakteristiky postav z pohledu producenta bylo těžší zodpovědět.

Dle odpovědí všech respondentů se dá ale vysledovat, že jejich rozhodnutí měla vliv na výsledný obraz vietnamské komunity, z odpovědí ale také vyplývá, že nejsilnější vliv na charakteristiku postav má scenárista projektu. Z odpovědí producentů Zdenka Viktory a Filipa Brouka je patrné, že rešerše v rámci komunity probíhaly rozsáhleji. Všichni čtyři respondenti se shodli, že se v rámci rešerší obraceli na tzv. banánovou generaci Vietnamců v Čechách.

Monika Kristl potvrzuje, že ona byla tou, kdo se rozhodl, že postava bude z vietnamské komunity. “*Jo, to jsem dělala já, to jsem vymyslela a asi to byl můj impuls...*“ Do samotné charakteristiky postavy – jak byla scenáristou vytvořena - nezasahovala; podílela se až pak na výběru herce. S tím se pojí zmiňované rešerše, které probíhaly právě v kontextu obsazení vedlejší postavy. “...dělali jsme street casting, sháněli jsme mladé kluky v rámci české vietnamské komunity, přes všechny různé organizace a skupiny, v nichž se sdružují...vyhledávali jsme kontakty přes, jak oni si říkají, banány...”

Viktor Tauš na otázku nedokázal odpovědět. Jak sám říká: “...*levá hemisféra mého mozku je producentem a pravá režisérem...*“ Zdůrazňuje, že výsledek *Zrádců* je společným dílem se scenáristou Mirou Šifrem. Právě on sám stojí i za důkladnými rešeršemi, které k jednotlivým dílům probíhaly. Tauš dodává, že konzultace probíhaly především s herci, tedy zástupci samotné komunity.

Filip Brouk, kreativní producent *Pěstírny*, byl u vytváření námětu, spolupracoval přímo i na scénáři, ačkoliv je producentem seriálu. Dodává: *“...nebylo to tak, že bych tam seděl jako producent, tak jsme to nikdy s Andym (Fehu) neměli, že bychom byli režisér a producent, ale prostě lidé, kteří to spolu vymýšlejí, s tím, že Andy má právo veta.”*

Producent Brouk se v rámci příprav potkával s lidmi z vietnamské komunity – především banánové generace, mimo jiné právě třeba s režisérem Dužanem Duongem nebo s influencerkou Be Hou Nguyen, dále pak s vybranými herci, kteří do seriálu byli obsazeni. Producent, režisér i spoluscenárista filmu *Miss Hanoi* Zdeněk Viktora tvrdí, že i kdyby byl pouze producentem, rozhodně by si to, jak je daná komunita zobrazována, hlídal. *“Samozřejmě v tom mém případě to bylo zjednodušené, protože jsem to měl vyloženě v popisu práce v těch dalších funkcích, ale i na jiných projektech bych si to hlídal a hlídám. Aby to zkrátka nějakým způsobem buďto souznělo s mým názorem nebo prostě v případě, pokud by to s ním bylo v rozporu, tak abych věděl proč, chtěl bych vyvolat diskusi nad tím nebo něco...”* Dodává, že rozhodně jako producent nerozhoduje o tom, co bude nebo nebude, v žádném případě by necenzuroval scenáristu nebo režiséra, hlavním klíčem je pro něj diskuse. Rešerše popisuje jako velmi složitou část příprav filmu: *“... z dnešního pohledu v roce 2024 se to zdá nebo i je mnohem jednodušší zkontaktovat se s Vietnamci, myslím si, že i Miss Hanoi k tomu přispěla, dostala do oběhu více to téma, za tu dobu třeba vyrostlo mnohem víc vietnamských influencerů, ale prostě v těch letech 2015 a 2016, kdy jsem to chystal nejvíc, to bylo hodně složité...”* Dalšími zdroji byli, tak jako u ostatních tří respondentů, samotní herci filmu z komunity. Pro Viktora byl ale přivlečení herců i lokací klíčovou postavou jistý Karel, který je významnou osobou v rámci vietnamské komunity ve Varnsdorfu; právě jeho příbuzní ve filmu také hráli.

2.4.3 Stereotypizace a předsudky

Že zobrazování stereotypů a předsudků ovlivňuje úspěch projektu potvrdila producentka Monika Kristl a producent Zdeněk Viktora. Ve všech projektech je ale práce s nimi viditelná, především v kontextu jiné postavy reprezentující většinovou společnost, která stereotypní pohled na vietnamskou komunitu artikuluje skrze celý děj a svou charakterizací ji můžeme řadit mezi postavy záporné. Více jak polovina respondentů zmínila, že předsudky a stereotypizace jsou v jejich dílech přítomné, pracují s nimi především tak, že se ve vyústění děje snaží o jejich rozbití, čímž komunitu dostávají do popředí.

Pěstírna exhaluje předsudky a stereotypizaci skrze postavu Šembery, šéfa pěstírny, který svou nenávist projevuje ve všech dílech, například slovy: *„stejnak všichni vypadaj stejně“, „mluv česky“, „jak jsou v té komunitě sevřený, nikdy nevíš, na co myslěj.“* V *Miss Hanoi* zase prostřednictvím kriminalisty Kříže, který své postoje ventiluje na svou kolegyni: *“pak že nejste*

všichni příbuzný“, „máte všichni stejnou mimiku“, „až mi přineste živej překladač, tak si ji tady třeba vystavte do vitríny.“ Ve stejném případě je tomu tak i u filmu *Na střeše*, kde hlavní postava starého Rypara generalizuje menšinu a dává najevo svou xenofobii: „policii na vás“, „měl by ses sebrat a vrátit zpátky do Vietnamu, tady na tebe nikdo není zvědavěj“, „falšujete tenisky, neplatíte daně.“ Naopak v minisérii *Zrádci* hlavní postava vystupuje ze své role a promlouvá směrem k divákům a odstraňuje stereotypní přesvědčení: „další předsudek, Češi si myslej, že vietnamský bistra a sámošky jsou tak levný, protože se v nich perou prachy, nesmysl, vietnamský mafiáni s tím nemají nic společného, není to ani tím, že neplatěj daně, průměrnej vietnamskej živnostník zaplatí ročně o 10 % až 15 % víc než českej, jsou prostě lepší v tom, co dělaj, mají lepší zboží, větší podporu komunity a díky tomu taky lepší ceny. Což je důvod, kvůli kterýmu ovládli českej drogověj trh.“

Filip Brouk nepřemýšlel nad tím, zda zobrazování stereotypů a předsudků ovlivňuje úspěch projektu, říká: „spíš jsme přemýšleli nad tím, že vlastně hrozně vždycky funguje ten stereotyp ukázat, pracovat s ním a pak ho vlastně rozbít“.

Podobně je to také u Viktora Tauše. Nedokáže říci, co diváci chtějí a nechtějí vidět. „My jsme tady opravdu dbali na to, abychom ty předsudky pojmenovali a abychom tu majoritní veřejnost konfrontovali s tím, jaká skutečnost opravdu je, ... jakože jde o naprostý zlomek té komunity, která se pohybuje v trestní činnosti, že to procento zločinců v jejich komunitě je dramatickým způsobem nižší než procento v naší komunitě.“

Monika Kristl si jednoznačně myslí, že zobrazování stereotypů úspěch projektu rozhodně ovlivňuje: „Určitě to ovlivňuje. Asi vám neodpovím tak, jak je ta otázka koncipovaná. Ale k tomu stereotypu: prostě je to tak, já si třeba myslím, že už ten stereotyp, že řeknete Vietnamec nebo že řeknete starý děděk a Vietnamec, tak už to vám určuje, jestli ten film bude někoho zajímat. Pokud chcete někoho ukázat mimo ten stereotyp, tak potřebujete velmi silný argument, myslím marketingově nebo vlastně vůbec, jak ty lidi přimět k tomu, aby se na film nebo na příběh podívali. To znamená, že ten stereotyp je úplně jasný, je silný a teď jde o to, jestli pak pracujete s tím, že ten divák přijde s tím, že má ten stereotyp a pak se mu to vyvrátí.“

Tvůrce *Miss Hanoi* také zdůrazňuje, že zobrazování stereotypů má zásadní dopad na úspěch projektu. Zároveň přiznává, že by některé věci udělal už dnes jinak. „Tak vlastně jsem sázel na to, když ona je tak progresivistická postava, tak že vlastně může dobře fungovat to, když proti ní bude jako řekněme ve stejný míře neprogresivistická postava. Ale z dnešního pohledu bych to lehce více přihladil, jako v tom smyslu, že bych nejel úplně všechny ty stereotypy, některé byly zábavné, ale jako asi bych na tom lehce ubral, protože by to fungovalo i tak. Plus ještě k té vaší otázce, jako stoprocentně to funguje, prostě v komerční kinematografii to divák vyloženě chce.“

2.4.4 Reakce komunity

Tři ze čtyř respondentů nedostali žádnou zpětnou vazbu od vietnamské komunity, pouze od samotných herců a jejich známých, přestože většina z nich ambici oslovit zástupce menšiny měla.

Monika Kristl: *„Jo, určitě jsme měli ambici nebo mysleli jsme si to, akorát jsme nepočítali s tím, že tato komunita do kina nechodí. Zkontaktovali jsme se s organizací, která podporuje vietnamskou komunitu i s těma obchodníkama, kteří stojí za Sapou, kteří ten projekt v uvozovkách podporovali, a stejně to nepomohlo v tom, že by je to nějakým způsobem zajímalo, prostě je to jiný naturel, nezajímá je to.“* Na otázku, zda dostali alespoň jednu reakci od vietnamské komunity odpovídá: *“ Ne, vůbec nic, nula. Jako bez emocí.“*

Viktor Tauš i Filip Brouk se se zpětnou vazbou také nesetkali. *„Já jsem se osobně s žádnou nesetkal, já jsem o tom hovořil jen se svými herci, kteří to milovali a stáli za tím,“* říká Tauš. *“Ted’ budme otevření – že by s námi ta komunita nějak komunikovala, to vůbec ne,“* uvádí producent *Pěstírny*.

Jediný Zdeněk Viktora si myslí, že ve skutečnosti *Miss Hanoi* oslovilo poměrně dost lidí z komunity. Ve spolupráci s vietnamskou organizací zprodukovali promítání ve větších českých městech právě pro místní komunitu. *„Mělo to docela dobrý ohlas, a co jsem tak jako slyšel a viděl, na většině projekcích jsem byl, tak vlastně jako od těch vietnamských diváků jsme měli fakt dobré ohlasy. Jako jednak my jsme měli jako první takový raný český film vietnamské titulky i v rámci promítání v multiplexech.“* A dodává: *„I byli právě nějaké náznaky, že někteří to chtěli dostat do distribuce do Vietnamu ...no a ve Vietnamu nás zařizla vietnamská cenzura. Což bránilo i tomu, abychom se dostali do distribuce.“*

2.4.5 Budoucnost zobrazování menšin

U skoro všech dotazovaných zaznělo, že v obsazování menšin v audiovizuální tvorby je viditelný posun a doufají, že se jejich viditelnost bude stupňovat.

Výrazně odlišné postoje k otázce budoucnosti zobrazování menšin jsou viditelné u Viktora Tauše a Moniky Kristl. Tauš zdůrazňuje, že menšiny jako takové bude vždy vyhledávat a práci s menšinami v současném projektu jednoznačně vyzdvihuje. Oproti tomu Monika Kristl s nimi další práci neplánuje a záměrně je vyhledávat je nebude.

„Upřímně doufám, že bude (posun) stále větší. Já nejsem úplně fanda naplňování kvót, ale zase jsem nadevše fanda nějaké pravdy a ve svých věcech jako usiluji jenom o to, to je to

ultimátní dotknout se něčeho, co vypovídá o lidské povaze, tedy vyprávíme-li příběhy ze současnosti, tak si myslím, že jiné komunity budou stále větší součástí těch příběhů a strašně se na to těším... A jako takové je budu vždycky vyhledávat,“ uzavřel rozhovor Tauš.

Na rozdíl od něj Monika Kristl tvrdí, že menšiny nemá v plánu v budoucnu vyhledávat. *“Já určitě ne, protože mojí prvotní motivací je vyprávět příběh a ten cast (obsazení) tomu je vždycky stoprocentně podřízený. Takže ano, pokud bych měla příběh nebo scénář, který je bude nějakým způsobem zobrazovat, nebo byl by tam ten výsek, že by do toho patřil Vietnamec nebo Vietnamka, tak samozřejmě, ale že by to byl můj plán, tak to rozhodně ne. Já jsem zásadně proti tomu, abychom prosazovali jakékoliv menšiny, já jsem velmi otevřený člověk liberální v tom, že já přijímám kohokoliv jakkoliv, protože si myslím, že jsme všichni lidské bytosti, ale dávat uměle důraz, že teď se sluší a patří, že budeme dávat důraz na ženy ve filmu, na LGBTQ, na Vietnamce, na černochoy, na bělochoy, mně to je úplně jedno...”*

Podobně na tuto problematiku nahlíží Filip Brouk: *„Takže já si myslím, že bude úplně běžné, že ve štábu i mezi herci budou normálně jiné národnosti a zároveň si myslím, že ta cesta je taková, že dělat to, že ve scénáři bude napsané – a to je Vietnamec, je podle mě blbost. Já jsem toho názoru, že jde o ty postavy, a jestli ho hraje černocho, Vietnamec. Ještě bych rozlišoval muže a ženu, jinak je to jedno.“*

Zdeněk Viktora od premiéry *Miss Hanoi* také vnímá velký posun: *„A teď myslím, že se tohle vrátilo na normální rovinu, ale jako ve smyslu toho, že Vietnamci jako vedlejší figury vystupují mnohem častěji, je to vlastně vnímáno míň násilně, spíš tak, že člověk tím chce trochu posílit nějakou kosmopolitnost“*

Závěr

Cílem práce bylo prozkoumat, zda producenti ovlivňují způsob, jakým je vietnamská komunita zobrazena v jimi produkováném audiovizuálním díle. Dále pak představit, jakým způsobem vůbec čeští současní producenti pracují v případě, že obsazují zástupce vietnamské menšiny. V kontextu toho chci čtenáře seznámit s nejdůležitějšími termíny, které s problematikou úzce souvisí. V praktické části pak předložit, jaké postupy a názory v této oblasti uplatňují čeští producenti, v jejichž produkováném filmu nebo seriálu jednu z rolí ztvárnil herec nebo herečka vietnamského původu.

V teoretické části práce jsem se zabývala definicí národnostní menšiny a následně jsem propojila tuto problematiku s teorií předsudků a stereotypů, které často ovlivňují vnímání menšin. V následující kapitole jsem poskytla kompaktní historický přehled o vietnamské menšině v České republice, dále jsem se zaměřila na vývoj vietnamské menšiny v kontextu české audiovize.

Praktická část představuje definici producenta – ta se soustředí především na jeho kreativní funkci, na kterou se v rámci celé práce zaměřuji. Problematika zobrazování vietnamské menšiny v kontextu českých audiovizuálních děl je dosud neprozkoumána, například analýzy a zkoumání zastoupení menšiny v českých filmech či seriálech doposud neexistují, tudíž je práce limitována svými zdroji.

Z výsledků rozhovorů s producenty vyplývá, že některá rozhodnutí a postupy při obsazování vietnamské menšiny a následné práce s nimi, se v jejich dílech opakovala. Je zřejmé, že všichni z dotazovaných měli z určité části vliv na to, jakým způsobem je menšina v díle zobrazována. Všichni z dotazovaných se shodli na tom, že během vývoje scénáře jsou v úzkém kontaktu se scenáristou, charakter scénáře by měl souznět s jejich vizí, zároveň se protínají v tom, že přesnou charakterizaci postav nechávají na scenáristovi. Dá se také říct, že často pracují se stereotypizací a předsudky, které jsou pojmenovávány skrze většinovou společnost, konkrétně skrze postavu, která je záporná nebo v průběhu děje změní svůj postoj a stereotypní pohled na menšinu ji opouští. Zároveň větší polovina se shodla na tom, že výskyt předsudků a stereotypizací v audiovizuálním díle je často divákem vyhledáváno. Shoda byla zaznamenána také v přístupu, který producenti uplatňovali při rešerších, jejichž cílem bylo získání hlubšího vhledu do komunity, konkrétně v setkávání se s třetí generací Vietnamců nebo oslovování organizací, které vietnamskou menšinu v Čechách sdružují. Ačkoliv respondenti uvedli, že se zástupci vietnamské menšiny v menší míře komunikovali, více než polovina z audiovizuálních děl se nesnažila filmem či seriálem přímo cílit a oslovit příslušnou komunitu. V souvislosti s tím se potvrdilo, že nedostali od vietnamské komunity žádnou zpětnou vazbu.

V drobných případech se názory a přístupy producentů rozcházejí; někteří uvedli, že jako tvůrci plánují menšiny jako takové v budoucnu vyhledávat a do svých děl zapojovat, jiní nikoli.

Výsledky rozhovorů, které považuji za nejpřínosnější část celé práce, pro mě byly překvapivé z mnoha důvodů. Fakt, že v audiovizuálním díle je obsazen herec nebo herečka vietnamského původu, že charakter role stojí na jeho etnicitě a neuvažuje se ani zčásti o zacílení a získání divácké základny mezi zástupci vietnamské komunity, je pro mě nepochopitelný. Stojím si za tím, že v tomto případě je klíčové komunikovat s těmi, o kterých tvoříme, i pokud se jedná o komplikované a nekomfortní téma, které se skupiny může dotýkat. Finální podoba díla totiž přispívá k jejich obrazu ve společnosti. Dalším, pro mě podstatným poznatkem, je zjištění, že skoro všechny postavy, v probíraných dílech, jsou podobného charakteru, jenž se opírá o jejich národnost; vietnamský původ postavy je tak pro děj zásadní. Z čehož soudím, že herci vietnamského původu, jsou často obsazováni do redukováných rolí, jejichž charakter stojí na jejich etnicitě – uprchlík, mafián nebo třeba drogový dealer.

Věřím, že by tato práce mohla přispět do širší debaty zabývající se menšinami v české audiovizí, jak už mezi představiteli postav, tak ve štábu. Konkrétně by se mohlo jednat o průzkum, který by analyzoval, jaké jsou reakce diváků na různé přístupy k zobrazení menšin v audiovizuálním prostředí, a jaký vliv mají tyto zobrazení na vnímání a postoj širší společnosti.

Seznam použitých zdrojů

Literatura

NOŽINA, M. (2000). Vietnamese Organised Crime in The Czech Republic. *Perspectives*, ISBN 978-3-030-43612-4.

BEDNAŘÍK, Petr; KOVAŘÍK, David; MARŠÁLEK, Zdenko a NOSKOVÁ, Helena. *Menšiny kolem nás*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2020. ISBN 978-80-7285-249-9.

McGarry, J., O'Leary, B. and Simeon, R. (2008) Integration or Accommodation? The Enduring Debate in Conflict Regulation. In: Choudhry, S., Ed., *Constitutional Design for Divided Societies: Integration or Accommodation*, Oxford University Press, Oxford. ISBN 978-0-199-53541-5. [cit. 2024-02-29]

BROUČEK, Stanislav. *Migrace a česká etnologie*. Věda kolem nás. [Praha]: Středisko společných činností AV ČR, 2018. ISBN 978-80-270-4277-7, [cit. 2024-04-24].

NELSON, Todd (ed.). *Hanbook of prejudice, stereotyping, and discrimination*. Psychology press, 2009. ISBN 978-0-203-36199-3 [cit. 2024-02-14].

Allport, G. W. (1954). *The nature of prejudice*. Addison-Wesley. ISBN 978-0-201-00178-5 [cit. 2024-02-29].

Schneider, David J. *The Psychology of Stereotyping / David J. Schneider*. New York: Guilford Press, 2004. ISBN 978-1-593-85193-4 [cit. 2024-02-29].

KELLISON, Cathrine. *Producing for TV and New Media. A Real-World Approach for Producers*. Focal press. ISBN 978-0-080-92816-6 [cit. 2024-02-29].

KACHKA, Boris. *Becoming a Film Producer*. Online. Simon & Schuster, 2021 [cit. 2024-02-29]. ISBN 978-1-501-15945-9 (str. 8)

Internetové zdroje

R04 Cizinci v ČR podle státního občanství v letech 1994–2022 (k 31. 12.). Online. Český statistický úřad. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_pocet_cizincu. [cit. 2024-02-04].

ed. PÁTÉ STANOVISKO K ČESKÉ REPUBLICE: *Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin* [online]. In: . F-67075 Strasbourg Cedex Francie: Sekretariát Rámcové úmluvy o ochraně národnostních menšin, 2021. Dostupné z: <https://rm.coe.int/5th-op-czech-republic-summary-in-cz/1680a3c71a> [cit. 2024-04-23].

Zákony pro lidi, Zákon č. 273/2001 sb. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-273>

KYSELÁ, Monika. *Názory české veřejnosti na přítomnost cizinců v ČR – únor–březen 2023* [online]. In: Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i. Dostupné z: [cit. 2024-04-24].

NELSON, Todd (ed.). *Handbook of prejudice, stereotyping, and discrimination*. Online. Psychology press, 2009. [cit. 2024-02-14]. (str. 27)

KOTEN, Marek. The Czech-Vietnamese Connection. Online. *3SEAS Europe*. Roč. 2023. Dostupné z: <https://3seaseurope.com/czechia-vietnamese-minority/> [cit. 2024-02-06]. (1–3)

Rozhovor s Huu Uyenem Phamem, DVTV, 23.3. 2015, Dostupné z: <https://video.aktualne.cz/dvtv/vietnamec-mame-svoje-krejcire-ale-vetsina-podnika-slusne/r~be7513d0cfd711e4890a0025900fea04/> [cit. 2024-02-06].

Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2013 Praha. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/vyrocní-zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace.aspx>, [cit. 2024-05-01].

SÝKORA, Luděk. Vztahy mezi majoritou, vietnamskou menšinou a dalšími národnostními skupinami v MČ Praha-Libuš. Online. In: 2014. Dostupné z: https://www.cizinci.cz/documents/551336/568661/vztahy_Libus.pdf/9623b30f-4eb7-3785-b439-c51e31cc7600 [cit. 2024-05-01]. [cit. 2024-05-01].

Cizinci u nás [seriál]. Režie Petr JANČÁREK. Česko: Česká televize, 2004. Dostupné z: [cit. 2024-02-19]. [cit. 2024-02-19].

STEJSKAL, Tomáš. Vietnamci jdou nahoru. Online. *A2*. 2023, č. 23. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2023/23> [cit. 2024-02-20].

^[1] *Love, dad* [online]. [cit. 2024-04-24]. Dostupné z: <https://www.lovedad.film/watch>

DAŇKOVÁ, Magdaléna. Za sňatek s Vietnamcem jí nabídli půl milionu. Chtěl do Evropy, vysvětluje režisérka. Online. *Aktuálně.cz*. 2024. Dostupné z: https://magazin.aktualne.cz/lifestyle/diana-cam-van-nguyen-v-ceske-spolecnosti-chybi-diverzita-vie/r~ba025dc0beee11ee8980ac1f6b220ee8/?utm_source=www.seznam.cz&utm_medium=sekce-z-internetu [cit. 2024-02-20].

SLADKÝ, Pavel. Skončila Pěstírna, thriller Andyho Fehu sestavený z 15minutových epizod. Online. *Český rozhlas*. 2017. Dostupné z: <https://vtava.rozhlas.cz/skoncila-pestirna-thriller-andyho-fehu-sestaveny-z-15minutovych-epizod-5600785> [cit. 2024-02-24].

Zrádci. Online. In: *Český lev*. Dostupné z: <https://www.ceskylev.cz/cz/detail?movie=Zradci>. [cit. 2024-02-26].

Miss Hanoi. Online. In: Sdružení české filmové kritiky. Dostupné z: <https://filmovakritika.cz/miss-hanoi/> [cit. 2024-02-24].

Na střeše. Online. In: Sdružení české filmové kritiky. Dostupné z: <https://filmovakritika.cz/na-strese/> [cit. 2024-02-26]

BARTOŠEK, Tomáš. Na střeše. Filmový přehled. [Vid. 15. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.filmovyprehled.cz/cs/film/401893/na-strese>

BARTOŠEK, Tomáš. Miss Hanoi. Filmový přehled. [Vid. 15. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.filmovyprehled.cz/cs/film/401768/miss-hanoi>

STEJSKAL, Tomáš. Recenze: Stream.cz zasel kvalitně, internetový seriál Pěstírna je syrový i po česku umolousaný Tomáš Stejskal. *Hospodářské noviny* [online]. 2017, 1 [cit. 2024-03-26]. Dostupné z: <https://art.hn.cz/c1-65697420-pestirna-fehu-serial-marihuana-internet-stream-cz-recenze>

ČESKÁ TELEVIZE. Zrádci. Přehled dílů. *Česká televize*. [Vid. 20. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/11919462989-zradci/dily/>

Seznam příloh

Otázky pro polostrukturované rozhovory

Jakou jste zastával/a pozici na filmu/seriálu? Jak vznikala spolupráce se scenáristou/režisérem?

Moje práce se zabývá zobrazováním vietnamské menšiny v české filmové a seriálové tvorbě v letech 2013–2023 a vlivem producentských rozhodnutí na jejich obraz, zajímalo by mě, kdo přišel s myšlenkou obsadit do vedlejších rolí vietnamské herce. Byla vietnamská menšina od začátku součástí námětu?

Zasahujete nějakým způsobem jako producent do autorských otázek – zejména v rámci scénáře, charakteristiky postav? Jak?

Z pohledu producenta – zasahoval jste do toho, jakým způsobem byla postava v díle zobrazována? Dělal jste si třeba rešerše v dané problematice?

Zajišťovali jste nějaké odborné poradenství v rámci vietnamské komunity? Např. v oblasti dialogů, věcné správnosti... S kým a jak to probíhalo?

Myslíte si, že zobrazování stereotypů je například funkční či nutné pro úspěch projektu? Máte zkušenosti s tím, že zobrazování stereotypů ovlivňuje úspěch projektu?

Pro jakou cílovou skupinu byl film/seriál určen? Viděli jste potenciál v tom, že by film/seriál mířil i na vietnamskou komunitu v České republice? Jestliže ano, v čem?

Jak vnímáte budoucnost zobrazování vietnamské menšiny a dalších menšin v české mainstreamové filmové a seriálové tvorbě?

Získali jste po uvedení filmu/seriálu nějakou odezvu od vietnamské komunity?

Splnil film/seriál vaše očekávání? (Sledovanost, reakce, otevření diskuze o vietnamské menšině).

Rozhovor s Filipem Broukem, producentem seriálu *Pěstírna*.

V: Jakou jste zastával pozici na seriálu *Pěstírna*? Jak vznikala spolupráce s režisérem/scénáristou? Kdo koho oslovil?

F: Já s Andym Fehu (režisér) dělám defacto všechny věci, my jsme spolu studovali a dělali spolu amatérské věci, ještě, než jsme začali dělat studentské věci. Takže já jsem byl u toho úplně od začátku, od nápadu. Ten nápad vznikl, když jsme spolu točili Tiffany. Byli jsme spolu v hospodě na obědě a viděli jsme tam reportáž, co běžela v televizi, o zazdění v pěstírně. Tak nás napadlo, že je to skvělý nápad, udělat něco ze zazdění pěstírny. Ta reportáž byla krimi, že objevili tři zazdění Vietnamce a že je odtamtud dostali ven. My jsme si říkali, že je to skvělý nápad. Pak jsme natočili Tiffany a vůbec jsme to zatím neřešili (námět). Pak nás oslovil stream, jestli nechceme něco udělat, tenkrát Stream vysílal týden Tiffany a na té schůzce se nás zeptali, jestli nemáme nějaký nápad. Když jsme odcházeli pryč z té schůzky, tak jsem Andymu říkal: „hele kámo, to je jasné, na to určitě nebudou žádné peníze“. Byl to streamovací seriál, oni chtěli rovnou jedno prostředí a tak dále. A já jsem mu řekl: „hele pojďme udělat tu vietnamskou pěstírnu“. Tak jsme si sedli, udělali jsme nějaký námět o zazdění pěstírně. Streamu se to hrozně líbilo, takže nám dali peníze a my jsme to začali psát. Psal to Andy Fehu s Lukášem Venclíkem, ale dopsal to potom přímo Andy Fehu a vlastně já a Lukáš Venclík máme napsanou spolupráci na scénáři. Takže já jsem u toho projektu opravdu od začátku, kreativní producent.

V: Moje práce se zabývá zobrazováním vietnamské menšiny v české filmové a seriálové tvorbě v letech 2013–2023 a vliv producentských rozhodnutí na jejich obraz. Byla vietnamská menšina od začátku součástí námětu?

F: Původní návrh, když jsme to řešili tenkrát v hospodě, tak jsme se bavili o tom, že by to bylo přímo vietnamské. To bylo tenkrát na té Tiffany, ale když se to pak řešilo dramaturgicky, tak se přišlo s tím, že by bylo hrozně hezké, kdyby tam byl nějaký průvodce a tím se myslelo, že by se tam dostal ten klučina, který má nějaký problém a vstoupí do té vietnamské komunity.

V. Takže to bylo od začátku.

F: Jo, s tím, že to je vietnamská pěstírna. S tím, že potom když jsme zjišťovali věci a přidali tam i Čechy, kteří to vlastně organizují, což byla trošku science fiction. Ale jo, přidali jsme to tam takhle.

V: Říkal jste, že jste tedy i spoluscenárista, ale zasahujete nějakým způsobem jako producent do autorských otázek – zejména v rámci scénáře, charakteristiky postav?

Jak moc jste byl v úzkém kontaktu se scénářem při jeho psaní?

F: Tady jsem byl, ale nebylo to tak, že bych tam seděl jako producent, tak jsme to nikdy s Andym neměli, že bychom byli režisér a producent, ale prostě lidé, kteří to spolu vymýšlejí, s tím, že Andy má právo veta.

V: Probíhali nějaké rešerše k jednotlivým postavám?

F: Potkával jsem se s nějakými Vietnamci, třeba s Dužanem (Duongem) jsem se potkal, potkal jsem se s youtuberkou Be Hou Nguyen, s tou jsem se potkával. Takže jsme to konzultovali s Vietnamci, s banánovými Vietnamci, jak se jim teď říká. To byl právě byl i ten účel, že jsme nechtěli dělat, že to bude vietnamská pěstírna nebo že to povedou Vietnamci. Kvůli tomu, že jsme nechtěli dělat nějaký stigma. Takže nám vlastně přišlo lepší, že by bylo lepší, že to vedou Češi a ty Vietnamce jako zneužívají. A řešili jsme to s nima no. A vlastně ve chvíli, kdy se zapojil Karel Hung, hrál tam jednu z hlavních rolí, na něho jsme narazili, a ten vlastně nám taky pomáhal v rámci té vietnamské komunity. Ja jsem se samozřejmě, já jsem se znal s Martinem Bao, z Okresního přeboru, takže ten byl vlastně castlej první – Martin Bao, protože jsme spolu dělali ten Okresní přebor. Karel byl vlastně, a teď vlastně nevím jestli na popud Dužana (Duonga), že nám ho doporučil Dužan (Duong), vietnamský cast jsme vlastně měli úplně jako první. Ještě jsme hledali tu holku, to jsme měli jako tři varianty a paradoxně dvě nám ztroskotali na tom, že neuměli vietnamsky.

V: Takže dialogy ve vietnamštině byli pro vás velmi důležité? To bylo od začátku jasné, že budou součástí?

F: Ten příběh je na tom postavenej, že jsou to lidi, který vlastně jako jsou Vietnamci, kteří si musí něco odpracovat, aby mohli normálně začít žít, nebo mohli vést potom jako večerku nebo něco takového..takže to na tom bylo postavené. Takže my jsme s tou komunitou jako řešili, jako samozřejmě jsme jim říkali, že je to jako fikce, že samozřejmě jako, abychom nikoho neurazili. Když si člověk vezme, tak to bylo jako 2016.

V: Ano, ano, to jsem si říkala, že na tu dobu to bylo odvážné, třeba ty dialogy ve vietnamštině.

F: to byl ten internet no, tam byla spousta věcí, třeba ta vietnamština, to by bez toho nešlo, my jsme na tom vlastně stavěli, že ty čeští hrdinové jim nerozumí.

V: Myslíte si, že zobrazování stereotypů ovlivňuje úspěch projektu, zobrazování stereotypů?

F: Takhle, asi jsme nad tím takhle nepřemýšleli, spíš jsme přemýšleli nad tím, že vlastně hrozně vždycky funguje ten stereotyp ukázat, pracovat s ním a pak ho vlastně rozbít.

V: Já jsem si vypsala i úryvky jako například: „stejnak všichni vypadaj stejně“, „mluv česky“, „jak jsou v té komunitě sevřený, nikdy nevíš, na co myslejí“, což vlastně říká ta záporná postava.

F: Přesně tak, že vlastně záporná postava, když říká tyhle xenofobní rasistické vtipy, a ta naše postava si to myslí také, tak to pak rozbíjíte. Tím jak vlastně celou dobu sledujeme tu hlavní postavu, Vojtu Johaníka, a vlastně pak teprve se překlopíme na tu pozici těch Vietnamců. Na začátku toho Karla ukazujeme jako hrozného šmejda, aby se nakonec ukázalo, že on je vlastně jenom v pohodě kluk.

V: Váš seriál byl internetový, měl danou cílovou skupinu? Bylo to určené i vietnamské komunitě?

F: No, ano, to je strašně...Jakoby pak, když jsme to řešili se Streamem, tak jsme to jako řešili, úplně prapůvodně ne jako, původně jsme to řešili jako příběh, protože nás bavilo to prostředí, bavila nás ta pěstírna. Když jsme to vymýšleli, tak jsme to vůbec neřešili, samozřejmě pak když do toho přijde ten marketing a tyhle ty věci, tak to člověk řeší. Proto to na tom Streamu to bylo i s vietnamskýma titulka celá my jsme to tak napsali a pak nám někdo řekl cílovku. Zrovna tenkrát to Stream neřešil, já si myslím, že Andyho věci byly tenkrát pro lidi, který baví tenhle ten lehkej Andyho styl. Co mám zkušenosti, baví to lidi, kterým je patnáct a baví to lidi, kterým je čtyřicet. Zase to přeženu, když vezmu Shockyho a Mortyho, tak je to spíš jako hraní si se žánrem, než že by to byla nějaká čistá žánrovka hrající si na nějakou cílovku.

V: Získali jste po uvedení filmu nějakou odezvu od vietnamské komunity? Třeba in negativní?

F: Negativní ne, teď buďme otevření, že by s námi ta komunita nějak komunikovala, to vůbec ne. My ty reakce měli pouze jako řekněme od rodin, od známých těch našich herců, od Dužana (Duong) a tak dále. Od těch lidí, s kterými jsme byli v kontaktu. Že by se nám někdo ozval, to ne. Já jsem ani ty komentáře pod těma dílma nečetl, protože esamozřejmě, xenofobní Češi no..

V: Jak vnímáte budoucnost zobrazování vietnamské menšiny a dalších menšin v české mainstreamové filmové a seriálové tvorbě?

F: Tak já si vzpomínám, když právě se obsadil žejo, 2009 se obsadil Martin Bao do Okresního přeboru, myslím, že byl jako první, co se takhle obsadil, já nevím, jestli v Ulici bl třeba nebo někde takhle..Já si myslím, že samozřejmě, jakože se to strašně vyvíjí ty pohledy a myslím si, že čím víc bude těch jako, jak to říct, jako banánových lidí, kteří tady vyrostou a budou se víc angažovat v tom umění, tak to..tak úplně zapadnou. Samozřejmě ano, já si vzpomínám, že v 90. letech, když se otevřeli první večerky, tak to byla..jako dvě komunity žijící vedle sebe, nebo nějaká menšina žijící v komunitě, ale dneska to podle mě jako, samozřejmě jak dorůstáme my, co jsme s nimi normálně v kontaktu. Dneska, to znáte ze školy žejo, mám tam i černocho, ta diverzita toho světa ve kterým teď žijeme je úplně jiná a je to super. Takže já si myslím, že bude úplně běžné, že ve štábu i mezi herci budou normálně jiné národnosti a zároveň si myslím, že ta cesta je taková, že dělat to, že ve scénáři bude napsané: a to je vietnamec, je podle mě blbost. Já jsem toho názoru, že jde o ty postavy a jestli ho hraje černocho, vietnamec..ještě bych rozlišoval muže a ženu, jinak je to jako jedno no.

V: Splnil seriál vaše očekávání? Co se týče sledovanosti, reakcí, otevření diskuze..

F: No takhle, vzhledem k tomu, že už je to dlouho tak se budeme bavit otevřeně, když to vezmeme takhle, jak ten seriál dopadl – já jsem na něj strašně hrdý, i po letech na něj mám furt super reakce, myslím si, že je to furt hrozně dobrý, na to co, i vlastně jak jsme měli i rozpočet, stálo to dva miliony osm set tisíc, to byla fakt jako maličká věc, z čeho jsme jako vydupali opravdu neuvěřitelně dobře vypadající věc, myslím si, že furt je to funkční a já jsem na to fakt jako hrdý. A pak se můžeme bavit o té sledovanosti. Tak si pojďme říct, když ten seriál šel ven, tak se na Streamu měnili ty poměry, v průběhu toho odešel Lukáš Záhoř a Martin Kuchynka a asi tam byli pod nějakým tlakem v rámci sledovanosti a já si myslím, že to jak to šlo ven, že to rozbili. On se měl udělat ten nultý díl, který se udělal, ale oni ho rozsekali, nultý díl rozsekali na deseti vteřinové věci, které vydávali, takže lidi si mysleli, že pětina je deseti vteřinová věc. A pak začal ten hlavní a oni vlastně po, myslím, že sedmém díle, oni nevydali osmý a devátý díl další tři měsíce a pak vydali osmý a devátý díl po Varech, kde to běželo jako celý film a spoustu lidí mi do dneška říká, že jim to špatně skončilo a člověk zjistí, že neviděli konec, který sám byl kontroverzní, protože mi jsme ho nechali otevřený pro případnou druhou sérii. Takže to s tou sledovaností, jak to šlo ven, na to do dneška s Andym nemáme hezké vzpomínky, furt se to snažíme propagovat, že to tady furt je, ale myslím si, že to jaké to je, je to prostě skvělé.

Rozhovor byl upraven.

Rozhovor s Monikou Kristl, producentkou filmu *Na střeše*

V: Jakou jste zastávala pozici na filmu *Na střeše*? Jak vznikala spolupráce s režisérem/scénáristou? Kdo koho oslovil?

M: Já jsem Jirku (Jiřího Mádlu) oslovila kvůli jinému projektu, měli jsme schůzku úvodní a on mě požádal, jestli bych měla zájem si přečíst scénář jeden, nebo synopsi, což bylo k jinému projektu, to bylo k projektu *Vlny*, což je film, který teď spolu natáčíme, dokončujeme. A následně mi dal přečíst i *Na střeše*, který původně měla dělat jiná producentka, ale z osobních důvodů se nemohla projektu věnovat, takže jsem si ten projekt takto převzala.

V: Moje práce se zabývá zobrazováním vietnamské menšiny v české filmové a seriálové tvorbě v letech 2013–2023 a vliv producentských rozhodnutí na jejich obraz. Byla vietnamská menšina od začátku součástí námětu?

M: Ono to tak nebylo, ale ten scénář byl psaný na jinou zem, ten původní příběh se neodehrával v České republice, ale já jsem následně nebyla schopná tady sehnat financování v České republice v českém jazyku, s tím, že by to bylo v jiné zemi, takže jsme ten scénář potřebovali přepsat tak aby se děj mohl odehrávat v České republice a tím jsme i právě potřebovali posunout to do těch realit v Čechách, to znamená že jsme přemýšleli, aby ten princip byl uvěřitelný, tak šlo o to, že bylo potřeba aby ten chlapec byl, jak říkáte, z menšiny a postupně jsme došli jednoznačně k tomu, že Vietnamci jsou v České republice hodně a je to asi nejpřirozenější, co bychom tam mohli udělat.

V: Takže můžeme říct, že vy jste měla vliv na to, že to bude právě vietnamská menšina, byla jste u toho, když se to zapojilo do scénáře.

M: Jo, to jsem dělala já, to jsem vymyslela a asi to byl můj impuls, protože ten příběh se původně odehrával v New Yorku, pak jsme ho přesunuli do Prahy, aby fungoval ten princip, tak jsme to posunuli na vietnamského kluka.

V: Zasahovala jste nějakým způsobem do autorských otázek – zejména v rámci scénáře, charakteristiky postav? Např do charakteristiky hlavní postavy Songa.

M: Jo, určitě do charakteristiky postav jsem nezasahovala, to byla věc scénáristy, ale já jsem určitě v ten moment, kdy jsem vnímala a věděla jsem charakter té postavy, tak pak už jsem byla ta, která spolu s režisérem rozhodovala, kdo to bude hrát.

V: Zajišťovali jste během vývoje nějaké odborné poradenství v rámci vietnamské komunity? Např. v oblasti dialogů, věcné správnosti... S kým a jak to probíhalo?

M: No tak důležité je říct, že jsme dělali street casting, takže jsme sháněli mladé kluky v rámci české vietnamské komunity, přes všechny různé organizace a skupiny, kde se sdružují, jestli se to tak dá říct. Chodili jsme na místa, vyhledávali jsme kontakty přes, jak oni si říkají, banáni. A ty pomáhali to dostat do té vietnamské komunity, tak abychom našli toho našeho hlavního hrdinu. S tím, že v tom filmu, my jsme potřebovali, aby byl autentický v tom, že nemluví moc česky, že to byl tak trochu jako fejk.

V: Myslíte si, že zobrazování stereotypů je například funkční či nutné pro úspěch projektu? Máte zkušenosti s tím, že zobrazování stereotypů ovlivňuje úspěch projektu?

M: Určitě to ovlivňuje. Asi vám neodpovím tak, jak je ta otázka koncipovaná. Ale k tomu stereotypu, prostě je to tak, já si třeba myslím, že už ten stereotyp, že řeknete Vietnamec nebo že řeknete starý dědek a Vietnamec, tak už to vám určuje, jestli ten film bude někoho zajímat. Pokud chcete někoho ukázat mimo ten stereotyp, tak potřebujete velmi silný argument, myslím marketingově nebo vlastně vůbec, jak ty lidi přimět k tomu, aby se na film nebo na příběh podívali. To znamená že ten stereotyp je úplně jasný, je silný a teď jde o to, jestli pak pracujete s tím, že ten divák přijde s tím, že má ten stereotyp a pak se mu to vyvrátí.

V: Pro jakou cílovou skupinu byl film určen? Viděli jste potenciál v tom, že by film mířil i na vietnamskou komunitu v České republice, třeba právě na zmiňovanou banánovou generaci.

M: Jo, určitě jsme měli ambici nebo mysleli jsme si to, akorát jsme nepočítali s tím, že tato komunita do kina nechodí, takže jestli se na to koukali, tak se na to koukali, že si to někde stáhli nebo něco. Ale rozhodně to nebylo o tom, že by nám udělali nějakou zásadní návštěvnost v kinech, kromě toho, že jsme tady byli domluvení nebo že jsme se zkontaktovali s několika organizací, která podporuje vietnamskou komunitu i s těma obchodníkama, kteří stojí za Sapou, kteří ten projekt v úvozovkách podporovali a stejně prostě to nepomohlo v tom, že by je to nějakým způsobem zajímalo, prostě je to jiný naturel, nezajímá je to.

V: A tedy odezva od vietnamské komunity, že by přišlo něco překvapivého po uvedení filmu, třeba i od jednoho zástupce vietnamské komunity?

M: Ne, vůbec nic, nula. Jako bez emocí.

V: Vnímáte nějakou budoucnost v zobrazování menšin ve filmu? Plánujete se třeba tomuto tématu věnovat i v budoucnosti?

M: Já určitě ne, protože moje motivace je prvotní je vyprávět příběh a ten část tomu je vždycky stoprocentně podřízený. Takže ano, pokud bych měla příběh nebo scénář, který bude nějakým způsobem vyobrazovat nebo byl by tam ten výsek, že by do toho patřil vietnavec nebo vietnamka, tak samozřejmě, ale že by to byl můj plán, tak to rozhodně ně. Já jsem trošku nestandardní v těch názorech, tak si to zpracujte jak potřebujete, já jsem zásadně proti tomu, abychom prosazovali jakékoliv menšiny, já jsem velmi otevřený člověk liberální v tom, že já přijímám kohokoliv jakkoliv, protože si myslím, že jsme všichni lidské bytosti, ale dávat uměle důraz, že teď se sluší a patří, že budeme dávat důraz na ženy ve filmu, na LGBTQ, na Vietnamce, na Černochoy, na Bělochoy, mě to je úplně jedno, já si myslím, že jsme jeden celek všechny bytosti tady a pokud vytváříme filmy a pokud pracuju na filmu, tak ta moje motivace je něco říct, buď nějakou myšlenku, která je trochu větší, že to má přesah a nebo komedie, kde se pobavíme a pak samozřejmě, pokud je to přirozený, to že v tom filmu bude Vietnavec nebo lesba nebo cokoliv, tak jo, ale mě opravdu je proti srsti, když je to tlačené na sílu a to i často je a to i v komediích a myslím, že to jde pak proti konceptu lidskosti.

Rozhovor byl stylisticky upraven do spisovného českého jazyka.

Rozhovor se Zdeňkem Viktorínem, producentem filmu *Miss Hanoi*

V: Jakou jste zastával pozici na filmu *Miss Hanoi*? Jak vznikala spolupráce se scénáristy? Kdo koho oslovil? Jak vznikl celý napad.

Z: Tak byl jsem producent, režisér i spoluscénárista a zároveň tedy i autor námětu. Mezi další spoluscénáristy jsem přibral ženu, jednak protože hlavní hrdinka byla žena a chtěl jsem obohatit scénář o pohled ženy scénáristky a vlastně dalšího scénáristu jsem přibral proto, protože jsem se pak více soustředil na roli producenta.

V: Moje práce se zabývá zobrazováním vietnamské menšiny v české filmové a seriálové tvorbě v letech 2013–2023 a vliv producentských rozhodnutí na jejich obraz. Byla vietnamská menšina od začátku součástí námětu? Jak vás napadlo ji tam zapojit?

Z: V mém případě byla ta vietnamská linka úplně na samém začátku a napadlo mě to už před hodně lety, ještě při studiu na žurnalistice, kde jsem dělal rozhovor v rámci studia v roce 1999 s takovým mladým Vietnamcem, který normálně prodával ve večerce a zároveň si psal básně. A v té době mě to napadlo, že Vietnamce máme všichni v tendenci vnímat, že úplně všichni prodávají ve večerce nebo jinde, si to tak dedukujeme. A vlastně mě hrozně překvapilo to, že chtěl být básník, že to bylo hrozně kontrastní pojetí. No a pak když jsem přemýšlel na nějakými náměty co jsem měl na stole, tak jsem si vzpomněl na tenhle a protože jsem chtěl dělat kriminálku, tak se mi to nějakým způsobem propojilo a vlastně zaměřil jsem se na to, že by hlavní hrdinkou byla Vietnamka u České policie, což bylo něco jako básník mezi českými prodejci.

V: Jste producentem, spoluscenáristou i režisérem, takže otázka, zda zasahujete nějakým způsobem jako producent do autorských otázek – zejména v rámci scénáře, charakteristiky postav je řekněme zodpovězená. Ale pokud byste se byl pouze producentem? Zasahoval byste např. do toho jak je komunita zobrazována, hlídal byste si to?

Z: Ano, určitě, hlídal bych si to. Samozřejmě v tom mém případě to bylo zjednodušené, protože jsem to měl vyloženě v popisu práce v těch dalších funkcích, ale i na jiných projektech bych si to hlídal a hlídám. Aby to zkrátka nějakým způsobem buďto souznělo s mým názorem nebo prostě v případě, pokud by to s ním bylo v rozporu tak abych věděl proč, chtěl bych vyvolat diskuzi nad tím nebo něco. Určitě bych zkrátka jako, jsou to jako dvě rozdílné věci, určitě bych žádným způsobem necenzuroval režiséra nebo scénáristu s kterým bych chtěl pracovat, to ne prostě, to by byla diskuze a v žádném případě bych to nestavěl tak, že bych rozhodoval o tom, co tam bude nebo nebude.

V: Zajišťovali jste během nějaké odborné poradenství v rámci vietnamské komunity? Např. v oblasti dialogů, věcné správnosti... S kým a jak to probíhalo?

Z: Měl jsem poměrně velký rešerše, protože z dnešního pohledu v roce 2024 se to zdá nebo i je mnohem jednodušší zkontaktovat se s Vietnamci, myslím si, že i Miss Hanoi k tomu přispěla, dostala do oběhu více to téma, za tu dobu třeba vyrostlo mnohem víc vietnamských influencerů, ale prostě zpátky do toho roku 2015 a 2016, kdy jsem to chystal fakt jako nejvíc to bylo hodně složité. V tu dobu to bylo i hodně o náhodě, hodně jsem oslovoval kde koho, hned na začátku jsem oslovil herečku Ha Thanh a ta byla výborným zdrojem a i dalších lidí,

kteří na tom participovali i na té rešeršní rovině. Ale zároveň kolem sebe neměla jakoby lidi, který bych mohl využít jako v rámci toho natáčecího prostředí, je to zasazené do malého města. V rámci těch rešerší jsem narazil na nějakou reportáž, myslím v Reflexu to bylo, a to bylo z Varnsdorfu a tam právě byl rozhovor se starostou a o tom, jak spolupracuje s místní vietnamskou komunitou a vlastně jsem zjistil, že ve Varnsdorfu mají budhistickou svatyni a ta komunita je tam jedna z těch aktivnějších, to místo mi vyhovovalo vlastně i velikostí, je to malé město. Tak jsem se tam rozjel a místní starosta, tehdy už místostarosta, mě právě nakontakoval na místního předáka Karla, v rámci těch vietnamských struktur asi z takové nejvýznamnější rodiny tam, nejbohatší a plus tedy na Vietnamce, strašně společenský člověk i vůči Čechům, on měl tedy českou manželku a vlastně jsme si hned porozuměli a on mi byl hrozně nápomocný, jakoby ten vhléd do těch rodin, jak byli ochotní se otevřít.

Vlastně jedna verze byla dělaná i pro Novu.

V: Na to jsem se přesně chtěla zeptat, viděla jsem verzi na Voyu a zmátlo mě, že dlouhé dialogy mezi vietnamskými herci byli nadabované českého jazyka, kratší zůstali ve vietnamštině, jak to bylo původně?

Z: Původní verze, jako kino verze i HBO verze byly ve vietnamštině, ale právě že vlastně celý začátek, asi dvanáct minut, je fakt jenom ve vietnamštině a já chápu, že televize Nova má svou cílovou skupinu a prostě jim by to nevyhovovalo, kdyby to bylo ve vietnamštině. Prostě, ten začátek je spíše jako z artového filmu, takže vznikla tahle verze. Oni by to nejradši vystříhli ten začátek, což jsem trošku tušil, že by mohlo nastat s těmahle televizemi, tak vlastně to bylo řešení toho případu. Tam jsou klíčové věci, takže vystříhnout se to nedalo, takže se to nadabovalo. Musím zase říct, že z mého pohledu, když jsem to viděl, já mám samozřejmě radši tu originální verzi asi jako by to měla většina tvůrců, jako přišlo mi, že to jistou funkčnost má, že se to dostane k mnohem mainstreamovějším divákům. Na mě to působilo jako nějaké Hongkongské filmy z osmdesátých let, co mám docela rád, vlastně, forma toho dabingu pro mě měla jisté kouzlo. Chápu, že jako režisér by si mohl dovolit být z toho jako třeba přiměřeně znechucený, ale já i jako producent to spíš dokážu chápat, jak jsem říkal, mají svojí cílovou skupinu a znají ji.

Ještě abych se k těm rešerším, přes Karla, my jsme to natočili se strašně moc členama jeho rodiny, protože jejich rodina je hodně rozvětvená a vlastně, jako natáčeli jsme to fakt v jejich domech v jejich bytech. Zahrála si tam jeho teta, tchyně, babička, fakt jako kde kdo. Až mě překvapilo, jak ty lidi byli ochotní.

V: Myslíte si, že zobrazování stereotypů je například funkční či nutné pro úspěch projektu? Máte zkušenosti s tím, že zobrazování stereotypů ovlivňuje úspěch projektu?

Z: Jsem si úplně jistý, že rozhodně a třeba v případě Miss Hanoi bych některé věci udělal dneska jinak, protože vlastně z producentského pohledu ty stereotypy, které tam máme a jsou nějakým způsobem spojené s představama detektiva, kterého hraje David Novotný, tak můj odhad nad scénářem, nad záměrem byl, že vlastně, když ta vietnamská komunistka je vlastně úplně antistereotypní postava, protože nikdo takový není a chvíli to ještě bude trvat, myslím si, že nejdříve bude vietnamský policista muž, pak žena a kdo ví kdy. Tak vlastně jsem sázel na to, když ona je tak progresivistická postava, tak že vlastně může dobře fungovat to, když proti ní bude jako řekněme ve stejný míře neprogresivistická postava. Ale z dnešního pohledu bych to lehce více přihladil, jako v tom smyslu, že bych nejel úplně všechny ty stereotypy, některé byly zábavné, ale jako asi bych na tom lehce ubral, protože by to fungovalo i tak. Plus ještě k té vaší otázce, jako stoprocentně to funguje, prostě v komerční kinematografii to divák vyloženě chce, ale zároveň Miss Hanoi byl docela nevděčný „crossový“ projekt někde mezi, je tam ten mainstreamový záběr té kriminálky, s tím spojení všichni vděční herci, takový ten body movie a zároveň sociální prvky, dlouhý pasáže ve vietnamštině, jsme hodně v těch domácnostech, měli jsme ambici něco o tom říct. A myslím si, jako na pár festivalech jsme byli, ale myslím si, že třeba jako festivalově to mělo výrazně větší ohlas, kdyby to šlo více tou artovou cestou a vlastně tím pádem i jako méně po těch stereotypech. Na druhou stranu právě zase co se týče jako toho komerčního potenciálu, když jsme dělali teaser, tak tyhle věci měli největší úspěch.

V: Pro jakou cílovou skupinu byl film určen? Viděli jste potenciál v tom, že by film mířil i na vietnamskou komunitu v České republice?

Z: Měli jsme určitou úvahu, ale myslím si, že z dnešního pohledu jako producentského, že byla zbytečně moc široká, protože, navazuju na to, co jsem už říkal, o tom, že je to rozkročené mezi tu komerci plus ten art, což je z mé zkušenosti strašně špatně prodejné. Protože ani jedné straně se nezavděčíte dost, takže je lepší se nacílit. Za sebe bych to býval udělal jako větší artovku, jako čistě. A nebo to případně udělat více mainstreamové, což jako já spíše tíhnu k tomu artovému. A ještě teda ta další otázka...

V: Jestli to mohlo oslovit vietnamskou komunitu.

Z: Jo jasně, tam vlastně si myslím, že to ve skutečnosti oslovilo poměrně dost. Jakože vlastně my jsme měli i jako vícero promítání, i v různých městech, jako v Ostravě, v Brně, v Praze víckrát, prostě vyloženě jen pro vietnamskou komunitu. Byli jsme spojení s jednou organizací mladých takových aktivních vietnamců, teď si nemůžu ani vzpomenout, jak se jmenují, jinak

bych jim udělal reklamu. A vlastně oni se toho tak jako ujali, s takovou vietnamskou šikovností a zprodukovali to ve všech těch městech a vlastně byly to vždycky relativně velké události. Mělo to docela dobrý ohlas a co jsem tak jako slyšel a viděl, na většině projekcích jsem byl, tak vlastně jako od těch vietnamských diváků jsme měli fakt dobré ohlasy. Jako jednak my jsme měli jako první takový raný český film vietnamské titulky i v rámci promítání v multiplexech. Co jsem tak věděl od těch Vietnamců, na které jsem byl nakontaktovaný, furt se bavíme o desítkách lidí minimálně, tak říkali, že vždycky, když to bylo v těch regionech, kde měli nějaké známé, tak tam někdo šel a tak. Myslím si, že to z vietnamské komunity vidělo hodně lidí.

V: To je skvělé, říká se totiž, že většina vietnamské menšiny nechodí do kina.

Z: Třeba jako mladých teenagerů, které neberu jako Vietnamce, žijí jako Češi, tak ty chodí do kina běžně, ale samozřejmě ta generace rodičovská, to třeba byli právě i lidi, co byli prvně v kině, za těch 25 let co tady jsou, na tomhle. Takových případů jsem zažil více a to bylo hrozně fajn. I byli právě nějaké náznaky, že někteří to chtěli dostat do distribuce do Vietnamu, já jsem měl i nějaké kontakty, jednou jsme právě měli být i na festivalu v Hanoji, kde jsme měli být na promítání shodou okolností k sedmáctému listopadu, mělo to být v rámci právě nějakého týdne, nevím, jestli českých filmů nebo jiných. No a ve Vietnamu nás zařizla vietnamská cenzura. Což bránilo i tomu, abychom se dostali do distribuce.

V: To bylo kvůli těm intimnějším scénám?

Z: To klidně bylo taky možné, ale to nebylo to oficiální zdůvodnění, to nebyl ten hlavní důvod, ty se dají vystříhnout. Jejich oficiální vyjádření bylo, že v tom filmu je pohled na Vietnamce, jakože, jak to znělo, kritický. V tom smyslu, že tam je ukázaný ten boss, vlastně ta pyramida toho vykořisťování, která je podle mě teda pro Vietnamce úplně super typická, myslím si jako ve všech zemích. To je ten kapitalismus úplně ohlodaný na kost. No, že prostě vietnamský divák není připravený na to, vidět takové věci.

V: Vnímáte nějak budoucnost zobrazování vietnamské menšiny. Jestli třeba od té doby, co jste natočil Miss Hanoi vnímáte nějaký posun, ve filmové a seriálové tvorbě.

Z: Já myslím právě, že ten posun je fakt hrozně velký. Že jako i Hanoi tomu přispěla, protože vlastně když jsme měli premiéru i já sám jsem byl překvapený jako abnormálním zájmem novinářů. S premiérou jsem měl nějakou představu o množství novinářů, kteří píšou o filmu a zajímají se o to a tady bylo strašně i mimo filmových a prostě lidi to fakt zajímalo. A myslím si, že to v tu dobu bylo jako rok, možná rok a půl, v takovém jako trendy spot listu. A teď myslím,

že se tohle vrátilo na normální rovinu, ale jako ve smyslu toho, že Vietnamci jako vedlejší figury vystupují mnohem častěji i v soudkách, je to vlastně brané, že už to nepůsobí tak násilně, je to jako když chce člověk tak trošku posílit jako nějakou kospopolitnost, Prahu třeba. Možná, že se z toho stane v příštích letech takové ,no.

V: Exotické?

Z: No spíš, že se z toho stane, no. Že třeba v té úplně super komerční rovině že prostě, když tam chceme někoho barevného, tak tak dáme Vietnamce. Protože černochoů je tady málo a vlastně myslím si, že jako Vietnamci jsou vnímání primárně spíše pozitivně, většina lidí si s nimi asociuje pracovitost a nenápadnost, což má každý rád. Že se z toho stane takový zástupný model pro menšiny, aby se pak mohlo říct, jako v některých případech že ten seriál, ten film nebo cokoliv je otevřený, ale třeba jako jiné národnosti, třeba Romy by tam dali. Že se z toho stane takový ten fíkový list, tak se podívejte, máme tam Vietnamce, jsme otevření, ale přitom ta otevřenost je vždycky pod tím tělem, ale myslím si, že co se týče Vietnamců, tak to spíš je, je to hodně jiná situace, než byla před těmi sedmi lety, je to určitě dobře a myslím, že to bude pokračovat.

V: Splnil film vaše očekávání, co se týče třeba sledovanosti, otevření tématu o vietnamské menšině?

Z: Rozhodně splnil mé očekávání, hlavně otevření toho tématu, jak jsem říkal v té jedné odpovědi, byl jsem překvapený tím množstvím novinářů, kteří se o to zájmalí a psali. A myslím si fakt, že jsme jako tehdy, ne že bychom ten trend vytvořili, ale že to bylo ve správnou dobu, ve skutečnosti jsme byli fakt jako první, ještě před tím, než měl Jirka (Mádl) film Na střeše, což si teda myslím, že není úplně vietnamský film, to je fajn feel-good komedie.

Rozhovor byl stylisticky upraven do spisovného českého jazyka.

Rozhovor s Viktorem Taušem, producentem minisérie *Zrádci*

V: Jakou jste zastával pozici na minisérii *Zrádci*? Jak vznikala spolupráce se scénáristou Mirou Šířem a dalšími? Kdo koho oslovil?

V.T.: Já jsem toho byl producentem, režisérem, respektive jsem ustanovil celý ten styl, režíroval první, druhou, pátou a šestou epizodu. Třetí a čtvrtou epizodu režíroval Michal

Chlupáček. S Mirem, no ona celá ta věc vznikla tak, že mě mnoho let dozadu Honza Štern oslovil, že má knihu Jana Vacka, tehdy ještě manuskript, bývalého ředitele protidrogové policie, vlastně zakladatele jejího a té národní protidrogové centrály, jestli bych neměl zájem z toho udělat film a jelikož to po mě chtěl ze všech špatných důvodů, to znamená vlastní drogová minulost a tak dále. Já už se k tématu drog, takový jsem už jeden film natočil a řekl jsem v něm všechno, co k tomu tématu mohu říct, tak jsem to odmítl. Řekl jsem Honzovi Šternovi, že v Česku existuje jediný člověk, který takovou věc dokáže napsat a to je Miro Šifra, protože krom toho, že umí psát jazykem mladých, tak je, já jsem ho vždycky vnímal jako scénáristu archeologa. Že skutečně dokáže a potřebuje proniknout do komunit o kterých vypráví. Je pro něj důležitá napřed nějaká antropologická studie toho světa. A pan Štern ho oslovil, několik let na tom spolu pracovali a pak mě to nabídli ještě jednou a když jsem četl, co s tím Miro udělal, tak mě to začalo moc zajímat.

V: Moje práce se zabývá zobrazováním vietnamské menšiny v české filmové a seriálové tvorbě v letech 2013–2023 a vliv producentských rozhodnutí na jejich obraz. Tedy to otevření vietnamské linky bylo předpokládám již zapojené úplně na počátku v té knize pana Vacka, že?

V. T.: Jiří Vacek, zakladatel národní protidrogové centrály. To je prostě fakt, po těch divokých devadesátých letech, kdy, jak si obchod s drogami tady ovládali mafie ze zemí bývalého Sovětského svazu. S novým tisíciletím byli z toho trhu defacto vytlačeni tou mafii především tedy vietnamskou, která byla oproti nim výjimečná v tom, že vnitřní spory neřešila agresí, ty mafie bývalého Sovětského svazu se mezi sebou střílely veřejně, bylo to velmi dramatické. Zatímco ti Vietnamci, byli nesmírně pracovití, nabízeli lepší produkt, měli nižší cenu a nebyli agresivní. Takže ten trh skutečně jako zvalcovali, když se na to dívám z korporátního pohledu jako jejich filozofie byla odpovídající nadnárodním korporacím, nikoliv jako znepráteným podnikům střední velikosti.

V: Z pohledu producenta, zasahujete nějakým způsobem do autorských otázek – zejména v rámci scénáře, charakteristiky postav?

V.T.: To je u mě těžko říct, protože levá hemisféra mého mozku je producentem a pravá režisérem. Takže na tuto otázku neumím odpovědět, ale samozřejmě mým primárním zájmem je, já se potřebuji zamilovat do postavy, potřebuju objevit její místo ve světě a vztah, jakým způsobem postava ovlivňuje svět, ve kterém žije a jakým způsobem se život wpisuje do architektury světa. Ve chvíli, když objevím tohle, tak jsem zamilovaný, a tudíž ztracený a mě jde jenom o to, jaksi co nejlíp jsem schopen vizualizovat. To znamená, že po tom mě velmi často buď postava nebo svět vede trochu jinam než text a v takovém případě následují svět a postavy a nikoliv původní text. Což je v případě spolupráce s Mirem Šifrou bylo naprosto

výjimečný, protože on je vůči těmto věcem nesmírně pokorný, vždycky mu jde o věc, nikdy jsem nezažil věci, v kterém by bylo přítomno ego. Vždycky mu šlo o tu věc jako takovou a já jsem ty věci s ním konzultoval, někde s tím souhlasil, někde mě uvedl na pravou míru a já věděl, že v jeho případě jde vždycky o věc, tak jsem tomu velmi naslouchal. Ten výsledek je prostě společným dílem.

V: Byly scény, kde je vietnamská menšina nějak více odborně komunikovány, probíhali rešerše? Třeba postavu Lukáše Trana a Honga vidíme ve více intimních prostředí (např. u večeře s matkou), nejen v kontextu s prodejem drog.

V. T.: Jako k celému tomu seriálu byly dělané hluboké rešerše především Mirem a tedy každá z těch věcí je opřená o realitu. Myslím, že jsme velmi dbali na to, v té třetí Matějově epizodě, aby se jasně pro veřejnost pojmenovalo, jakože jde o naprostý zlomek té komunity, která se pohybuje v trestní činnosti, že to procento zločinců v jejich komunitě je dramatickým způsobem nižší než procento v naší komunitě. Co se týče té scény doma, já se přiznávám, že si to nepamatuji úplně přesně, jak já si to pamatuji, tak to je věc, která vůbec nebyla ve scénáři. No určitě, vzniklo to tak, že Lukáš měl několik scén, které byly Mirem zasazené do jízdy autem. Já mám tady vzadu takový nějaký zvláštní smysl vycizelovaný k tomu, když vidím, že je scéna zasazená do auta nebo do kavárny nebo do nějakého defacto obecného prostředí, tak začnu podezřívát scénáristu, že neví, proč tam ta scéna je. To kde jako postava, uvnitř uměleckého díla žije svůj život, ty eventy, které jsme se rozhodli zobrazit, tak má žít ten život, z mého pohledu musí mít vždycky svůj jako důvod nebo nějakou vypovídající hodnotu o té postavě jako takové. A já jsem chtěl jako o té Lukášově postavě se dozvědět více a tak jsme s Mirem, s Lukášem i s Dongem diskutovali o tom, jak by vypadal domov takového kluka. Jaký je vztah syna k matce, jak by se dal pojmenovat v rámci této komunity, jakým způsobem by se ona s ním konfrontovala, protože cítí, že ten kluk je na šikmé ploše nebo někde stranou. Tedy nekonzultoval jsem to s odborníky, ale tak jako bych to dělal v případě jakékoliv jiné komunity, včetně naší majoritní, tak to vzešlo s konzultacemi s herci

V: Tedy vlastně samotnými zástupci komunity.

V. T.: Ano, samotnými zástupci komunity. Maminka, jejíž jméno jsem bohužel po těch letech zapomněl, ona nemluvila vůbec česky a ten dialog mezi nimi z velké části improvizovaný. Takže naopak já jsem potřeboval pak ve střihně pomoci, abych neopakoval slova a tak dále.

V.: Moje práce se zabývá taky stereotypizací a předsádkami. Zajímá mě, jestli si myslíte, že zobrazování stereotypů v audiovizuální tvorbě je funkční nebo nutné pro úspěch projektu, jestli to ovlivňuje úspěch, jestli to třeba český divák chce vidět. Vy naopak v jedné ze scén, kdy

hlavní protagonistu David vystupuje z role, promlouvá k divákovi a říká: „*Další předsudek, Češi si myslí že vietnamský bistra a sámošky jsou tak levný, protože se v nich perou prachy, nesmysl, vietnamský mafiáni s tím nemají nic společného, není to ani tím, že neplatěj daně, průměrně vietnamskej živnostník zaplatí ročně o 10% až 15% víc než český, jsou prostě lepší v tom co dělaj, mají lepší zboží, větší podporu komunity a díky tomu taky lepší ceny. Což je důvod, kvůli kterému ovládli český drogový trh*“ Myslím, že třeba zde se snažíte s předsudkami pracovat, ale jaký na to máte názor obecně?

V.T.: My jsme tady opravdu dbali na to, abychom ty předsudky pojmenovali a abychom tu majoritní veřejnost konfrontovali s tím, jaká ta skutečnost opravdu je. Já nenávídím, když se komunity, ale i režimy, když se používají jako rekvizity, nejčastěji můžeme vidět na nacistických vojácích, že je použijete jako rekvizitu, často se to děje ve filmu třeba s nemocemi, nejde o tu nemoc, ale vy ji používáte jenom jako rekvizitu, jako logicky v tom smyslu, eticky v té rovině, která je pro mě nepřijatelná. Jako jestli je to lidi chtějí vidět, já nevím, co lidi chtějí vidět a nechtějí vidět, kdybych to věděl, tak jsem hrozně bohatý. Nebo vědomě chudý. Asi v komedii jako se s tímhle pracuje nejvíc, co lidi chtějí slyšet a nechtějí slyšet. Tedy neumím odpovědět takhle obecně, mohu vám odpovědět konkrétně, jak jsem na to nahlížel já. Já z toho, z Mirova studie, se svými vlastními rozhovory, s Vietnamci jako takovými, což se dělo hodně skrze mého brácha, který je o generaci mladší než já a jeho kamarádi jsou z vietnamské komunity. Jedno z témat seriálu Zrádci je stav nějakého vnímání stereotypů mezi Čechy a Vietnamci, já se domnívám, že takovou tragédií, jak k té sérii, tak skutečností je, že Češi se z důvodu těch stovek, tisíců let, kdy tady žijeme, domnívají, že stav věcí bude vždycky stejný, tak, jak je. Myslím si, že jsme v tom ještě zastydlejší nebo stereotypnější než většina západní civilizace. Rádi lpíme na starých věcech, jak nemožné je schválit nějakou progresivnější architekturu v Praze, jo, to je odraz tohoto mindsetu. To znamená Češi se na tu vietnamskou komunitu, já se domnívám dívají, tak, že jsou to ti lidé z večerek. A chtějí je tak vidět, jako takové je přijali a domnívají se, že navždy zůstanou pouze lidmi z večerek a nejsou schopní je přijmout jinak. To změní vaše generace nebo respektive generace po vás, snad. Na druhé straně ovšem, ta vietnamská komunita je si tohoto vědomá, že je Češi nejsou schopní přijmout jinak, a to znamená ten obraz o sobě samých, který nám vystavují, je přesně takový, jaký my chceme vidět. A tedy vlastně žijeme v nějaké dvojí iluzi, na jedné straně je to archetyp, pohled deformovaný tím, co bylo a na straně druhé je to filozofie start-upu, která prostě nám vystavuje to, co chceme vidět a ve skutečnosti jsou věci dávno jinak. A ocitáme se tak ve dvojí iluzi, kdy důsledky jsou, že jedni k druhým nemáme přístup a jsme vlastně stále rozdělenější a jeden druhého vidět. O tom jsem cítil strašně důležité mluvit, odrazem toho je třeba ta Dangova večere, zvenku to vypadá jako mrazák, uvnitř je to pět pater dolů velmi luxusní klub, který ovšem běžný Čech nemůže nikdy vidět, protože pro něj je to mrazák.

V: Pro jakou cílovou skupinu byl seriál určen?

V.T.: Ta minisérie vznikala na zakázku České televize, a to vlastně toho diváka nějak jako predefinuje. Já jsem v důsledku toho, že je to seriál České televize požádal Mira, abychom přepsali postavu a rodinu té hlavní policistky Lenky Krobotové, která původně byla o generaci mladší, ten archetyp byla Emily Blunt v Sicariu, co původně chtěl Miro, to znamená spíše váš typ. A já jsem chtěl to posunout směrem k starší generaci, majoritnímu diváku České televize, majoritní divák České televize je žena čtyřicet pět plus a úměrně k tomu jsem naopak omlazoval postavu detektiva Blažka, tedy Václava Neužila, který původně byl psaný pro někoho jako je Karel Roden, generace plus. A tím se zrodil ten milostný trojúhelník ve středu filmu mezi Krobotovou, Neužilem a Davidem Novotným, který tam do té doby nebyl přítomný. Takže první cílová skupina byly ženy čtyřicet pět plus, druhá cílová skupina byla mladý divák, to znamená řekněme čtrnáct plus. Česká televize tehdy ještě netočila všechny ty bezvadné věci, který teď vznikají na Ivysílání dělané vaší generací a tohle byl z toho v tom smyslu velký experiment Jako bylo to, já se domnívám, vůbec poprvé, kdy Česká televize dělala něco zcela vědomě pro takhle mladého diváka, který na terestriální vysílání nekouká.

V: Byl tam tam nějaký dialog například s Českou televizí, že by *Zrádci* mohli oslovit vietnamskou menšinu? Bylo to pro ni třeba i určené?

V.T.: Nebylo to určené přímo pro ně, ale já jsem samozřejmě o ně velmi stál, promluvte si o tom s Mirem, ten k tomu má spoustu historek, protože jeho si pozvali na ambasádu potom byl velmi důrazně kárán, řekl bych, že až tak, že měl strach. Tam se to setkalo relativně s agresivním postojem. Což mě osobně nepřekvapilo, to jsem vám řekl před chvílí, prostě obě strany mají nájem na tom, abychom my je vnímali pouze ty z večerek a jako nic jiného.

V: A tedy odezva od vietnamské komunity? Byla nějaká?

V.T.: Já jsem se osobně z žádnou nesetkal, já jsem o tom hovořil jen se svými herci, kteří to milovali a stáli za tím. Neměl jsem bohužel příležitost o tom mluvit s nikým z té jako takové, ale o tomhle vám dokáže říct podstatně více Miro. Ono je to tady taky zvláštní, to Česko je tuším třetí zemí na světě v počtu vietnamských přistěhovalců na počet obyvatel. Po Spojených státech a Francii, což v obou případech má velmi logické vysvětlení. To Česko úplně žádné logické vysvětlení nemá a jsme nicméně jedinou komunitou na světě, kde ta menšina pochází pouze ze severního Vietnamu, to znamená my vlastně nemáme vietnamský disident, tedy vlastně jejich chování a jejich názorový postoj je vlastně jednotný. Z mého pohledu až trochu nesvobodný, ale to je už má interpretace a může být mylná.

V.T.: Já to upřímně moc nesleduji. Ale upřímně doufám, že bude stále větší. Jako ta migrace je celosvětově naprosto nevyhnutelnou věcí, a tedy jsem přesvědčený, že umění má povinnost to reflektovat, a tak tomu nesmírně držím poslat. Já nejsem úplně fanda naplňování kvót, ale zase jsem nadevše fanda nějaké pravdy a ve svých věcech jako usiluji jenom o to, to je to ultimátní dotknout se něčeho co vypovídá o lidské povaze, tedy vyprávíme-li příběhy ze současnosti tak si myslím, že jiné komunity budou stále větší součástí těch příběhů a strašně se na to těším. Teď vyprávím Američanku, vlastně jako z výjimkou čtyřech malých rolí tam hrají jen ženy a z toho je velká část romská komunita, tak bych toužil pro ně i pro, aby existovala nějaká větší vůle z obou stran se, jak do toho umění zamilovat a edukovat se v tom. Na rozdíl třeba od té ukrajinské komunity, ty děcka jdou velmi hladově po tom, tam třeba teď vidím, mám je v divadle Tak bych toužil po tom, aby žili ve světě, kdy budou moct opečovávat nebo vůbec pěstovat touhu po tom, aby se stali součástí toho našeho uměleckého světa. A já jako takové je budu vždycky vyhledávat.

Rozhovor byl stylisticky upraven do spisovného českého jazyka a byly vyňaty výplňková slova.

Seznam z informačního systému Provsy

Seriál	Ep.	Pl. ep.	Název	Prac. název	Stopáž	Vys. den	Online premiéra	Prog. typ	Rok vzniku	Rok vzniku originál	Poznání	Práva
			Jiný člověk	Oběť - Jiný člověk	078:12	26.01.2022		R \ dramatický pořad \ tvsamost	2003		x	Vlastní pořad
			Tichá voda		039:20	01.01.1979		R \ dramatický pořad	1977		x	Vlastní pořad
			Muži v říji	Muži v říji	114:35	17.01.2019		R \ dramatický pořad \ film	2008	2008	x	Vlastní pořad
			Zádušní oběť	Zádušní oběť	083:39	11.07.2022	09.04.2017 20:15:0	R \ dramatický pořad \ tvsamost	2017	2017	x	Vlastní pořad
V Bakersvillu není hrdina	1	1	V Bakersvillu není hrdina 1.		055:20	07.10.1977		R \ dramatický pořad			x	Vlastní pořad
V Bakersvillu není hrdina	2	2	V Bakersvillu není hrdina 2.		061:11	09.10.1977		R \ dramatický pořad			x	Vlastní pořad
To jsem z toho jelen	4	4	Od čerta k ďáblu	To jsem z toho jelen	027:35	01.09.2021		R \ dramatický pořad \ seriál	2000		x	Vlastní pořad
Josef a Ly	1	1	Helena B.		052:30	07.09.2013		R \ dramatický pořad \ seriál	2004		x	Vlastní pořad
Josef a Ly	2	2	Ly		052:30	14.09.2013		R \ dramatický pořad \ seriál	2004		x	Vlastní pořad
Josef a Ly	3	3	Tygrí drápy		052:29	21.09.2013		R \ dramatický pořad \ seriál	2004		x	Vlastní pořad
Josef a Ly	4	4	Mama		051:33	28.09.2013		R \ dramatický pořad \ seriál	2004		x	Vlastní pořad
Josef a Ly	5	5	Mikuláš		052:30	05.10.2013		R \ dramatický pořad \ seriál	2004		x	Vlastní pořad
Josef a Ly	6	6	Vánoce		052:02	12.10.2013		R \ dramatický pořad \ seriál	2004		x	Vlastní pořad
Josef a Ly	7	7	Banh chung		052:30	19.10.2013		R \ dramatický pořad \ seriál	2004		x	Vlastní pořad
Eden	1	1	Zlatá karta	Zlatá karta	077:22	11.08.2014		R \ dramatický pořad \ seriál	2005	2005	x	Vlastní pořad
Trapasy			Dárek	Dárek	017:29			R \ dramatický pořad \ seriál	2010			Vlastní pořad
Trapasy			O kolečko víc	O kolečko víc	023:54	25.08.2012		R \ dramatický pořad \ seriál	2010			Vlastní pořad
Cirkus Bukowsky II.	3	3	Cirkus Bukowsky	Cirkus Bukowsky II. řada	051:34	30.11.2021	08.12.2014 20:00:0	R \ dramatický pořad \ seriál	2014	2014		Vlastní pořad
Případy 1. oddělení II.	2	2	Informátor	Případy 1. oddělení (II.řada)	063:00	25.07.2022	11.01.2016 20:00:0	R \ dramatický pořad \ seriál	2016	2015	x	Vlastní pořad
Rapl	8	8	Agent	Rapl	059:05	03.05.2021	17.10.2016 20:05:0	R \ dramatický pořad \ seriál	2016	2016	x	Vlastní pořad
Pět mrtvých psů	1	1	Pět mrtvých psů	Pět mrtvých psů	064:40	01.03.2023	10.04.2016 20:00:0	R \ dramatický pořad \ seriál	2016	2016	x	Vlastní pořad
Pět mrtvých psů	3	3	Pět mrtvých psů	Pět mrtvých psů	059:10	15.03.2023	24.04.2016 20:00:0	R \ dramatický pořad \ seriál	2016	2016		Vlastní pořad
Dabing Street	7	7	Cerný prodej filmů	Dabing street - Cerný prodej filmů	029:23	23.03.2021	19.02.2018 21:05:0	R \ dramatický pořad \ seriál	2018			Vlastní pořad
Ochránce	3	3	Andilek	Ombudsman	060:09	20.09.2023	19.09.2021 20:10:0	R \ dramatický pořad \ seriál	2021		x	Vlastní pořad
Stíny v mlze	5	5	Dubina	Stíny v mlze	066:12	31.01.2022	31.01.2022 20:10:0	R \ dramatický pořad \ seriál	2022		x	Vlastní pořad
Případy 1. oddělení III.	4	4	Exploze	Případy 1. oddělení III.	058:40	26.09.2022	26.09.2022 20:10:0	R \ dramatický pořad \ seriál	2022		x	Vlastní pořad
Smysl pro tumor	4	4	Smysl pro tumor	Smysl pro tumor	059:31	28.01.2024		R \ dramatický pořad \ seriál	2024		x	Vlastní pořad
Smysl pro tumor	8	8	Smysl pro tumor	Smysl pro tumor	061:20	25.02.2024		R \ dramatický pořad \ seriál	2024		x	Vlastní pořad

